

^KÜRD

xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır

DİPLOMAT

Heydər Əliyev

№ 09 (414) 12-18 Mart, Adar sal 2018
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Hêjaye:

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!**

**Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məscidləri.**

**Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.**

Səbāhəddin Eləğlū

Səh. 2

**Prezident İlham Əliyev Bakı Şəhər Statistika
İdarəsinin yeni inzibati binasının açılışında iştirak edib**

Səh. 11

**Barzanî li Hewlêrê pêşwaziya
Douglas Silliman kir**

Səh. 10

**Barzanî: Ta niha jî şikandina
hevpariyê li Iraqê berdewam e**

Səh. 6-7

**4 Mart Kürt sultan Selahaddin
Eyyubi'nin vefatı yıl dönümüdür**

Səh. 3

**Daşkəsəndə 8 mart "Beynəlxalq Qadınlar
Günü" münasibətilə tədbir keçirilib**

Səh. 15

**Масрур Барзани: Если Багдад продолжит
нарушения, у Эрбиля найдутся альтернативы**

Səh. 8

**Kürdistan kralı Şeyh Mahmud Berzenci,
Kürtçe "Banga Heq" gazetesini çıkardı**

Kürdlər və Kürdüstan

Səh. 4

**İrak'ta bütçe depremi...
Kürdistan Bağdat'tan çekilebilir!**

Səh. 7

**1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman
davasında kürd xalqının rolu**

Səh. 5

Səh. 9

**NATO'dan Türkiyə'ye Efrin uyarısı:
İttifakın dəyərləri hatırlamal!**

Səh. 10

HDP: Ji parlamantoyê venakişin

Səh. 9

**Ali Avni: Bayraq Bez parçası
değil, bir milletin sembolüdür**

Səh. 14

**Франция опять призывает Турцию
прекратить операцию в Африне**

Prezident İlham Əliyev Bakı Şəhər Statistika İdarəsinin yeni inzibati binasının açılışında iştirak edib

Dövlət Statistika Komitəsinin Bakı Şəhər Statistika İdarəsinin yeni inzibati binasının açılışı olub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev açılışda iştirak edib.

Dövlət başçısı binanın rəmzi açılışını bildiren lenti kəsdi.

Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov görülen işlər və binada yaradılan şərait barədə Prezident İlham Əliyevə məlumat verdi.

Bakı Şəhər Statistika İdarəsinin yeni inzibati binası Azərbaycan Prezidentinin 2012-ci ildə imzaladığı Sərəncamla təsdiq edilən "2013-2017-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafı Dövlət Proqramı"na əsasən inşa edilib.

Dövlət başçısına Bakı Şəhər Statistika İdarəsinin rayon şöbələrinin mövcud vəziyyəti ilə bağlı məlumat verildi. Bildirildi ki, yeni inzibati binanın istifadəyə verilməsi Bakı Şəhər Statistika İdarəsinin icarə əsasında müxtəlif ünvanlarda müasir tələblərə cavab verməyən binalarda yerləşən rayon şöbələrinin vahid təşkilati-struktur formasında fəaliyyət göstərməsinə və əməkdaşların iş şəraitinin əsaslı surətdə yaxşılaşdırılmasına xidmət edəcək. Eyni zamanda, bu, son illər statistika sisteminə aparılan islahatların sürətləndirilməsinə də imkan yaradacaq.

Prezident İlham Əliyevə son illər rəsmi statistikanın inkişafı sahəsində görülen işlər barədə məlumat verildi.

Bildirildi ki, Komitənin 2002-ci ildə yaradılan internet sahifəsi istifadəçilərin tələbatının maksimum təmin olunması üçün 2017-ci ildə yenilənib və əhəmiyyətli şəkildə təkmilləşdirilib. Hazırda hər gün orta hesabla 3 minə yaxın istifadəçi Komitənin internet sahifəsindən istifadə edir. Onların 93 faizi yerli, 7 faizi isə xarici ölkələrdəndir. İstifadəçilərin statistik məlumatlarla təmin olunması, onların məlumatlara əlçatanlığının daha yüksək səviyyədə təşkili məqsədilə müəmmadi yayımlanan mətbu məlumatlarla, statistik cədvəllərlə, bülleten və məcmuələrə yanaşı, internet sahifəsində interaktiv cədvəllərin tərtibinə imkan verən məlumat bazası da yaradılıb. Bununla yanaşı, Komitənin internet sahifəsi ilə iqtisadi

sadi rayonlar, rayon və şəhərlər üzrə məlumatların elektron xəritə vasitəsilə yayılması da həyata keçirilir. 2015-2016-cı illər üzrə iqtisadiyyatın əsas sahələrini əhatə edən 44 statistik göstəricinin əks olunduğu xəritə istifadəçilərə Azərbaycan və ingilis dillərində təqdim olunub. Komitə tərəfindən 5 adda elektron xidmət göstərilir. Onlardan ən çox istifadə ediləni "Rəsmi statis-

olan vacib 26 rəsmi statistika hesabatı formasını əhatə edir. Statistik məlumatların keyfiyyətinin onlayn yoxlanılması Komitənin rəsmi internet sahifəsi vasitəsilə "E-hesabatlar" və ya "E-xidmətlər" bölməsinə daxil olmaqla həyata keçirilir. Sistemin tətbiqində keyfiyyətə nəzarət cədvəlləri xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bunun məntiqi nəticəsi olaraq, 2017-ci ilin martında bu sahədə

və xidmət növünü əhatə edən istehlak səbəti üzrə həyata keçirilir. İstehsal prosesinin növbəti mərhələsində müşahidəyə cəlb olunacaq ticarət məntəqələri müəyyənləşdirilir. Müşahidəyə ümumilikdə respublikanın bütün şəhər və rayonları üzrə 4 mindən çox ticarət məntəqəsi cəlb olunub. Sonra qiymətlərin qeydiyyatı mərhələsinə başlanılır. İlk məlumatlar ölkənin bütün

çalışacağı bina altı mərtəbədən ibarətdir. Burada işçilərin rahatlığı üçün hər cür şərait yaradılıb.

Statistik məlumatların dəqiqliyinin və beynəlxalq müqayisəliliyinin təmin edilməsi üçün Azərbaycanın statistika sisteminin beynəlxalq standartlara uyğun təkmilləşdirilməsi və dünya statistika sistemində inteqrasiyası ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən və Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla və yeni müstəvidə davam etdirilən islahatlar ölkəmizdə rəsmi statistikanın da inkişafına güclü təkan verib. Bu gün dünyada baş verən global siyasi, sosial və iqtisadi proseslər fonunda adekvat qərarların qəbul edilməsi, onların icra vəziyyətinin qiymətləndirilməsi üçün statistik informasiya təminatının təşkili, statistika sisteminin üzərinə yeni və daha mürəkkəb vəzifələr qoyur. Ölkədə müəyyən edilən sosial-iqtisadi siyasət kursuna uyğun çevik idarəetmənin həyata keçirilməsi üçün dəqiq və dolğun, beynəlxalq müqayisəliliyi təmin olunan statistik məlumatlara olan tələbat statistika sisteminin beynəlxalq standartlar əsasında daha da təkmilləşdirilməsini zərurətə çevirir.

Bakı Şəhər Statistika İdarəsinin yeni inzibati binasının inşası da bu istiqamətdə atılan mühüm addımlardan biridir. Yeni binanın istifadəyə verilməsi ilə müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi və əmək resurslarından daha səmərəli istifadə edilməsi yolu ilə Bakı şəhəri üzrə rəsmi statistika hesabatlarının onlayn rejimdə elektron təqdimatı 100 faizə çatdırılacaq. Bu, eyni zamanda, BMT Baş Məclisinin 2015-ci il 25 sentyabr tarixli qətnaməsi ilə qəbul edilən "Dünyamızın transformasiyası: 2030-cu ilədək dayanıqlı inkişaf sahəsində Gündəliyin" statistika potensialının gücləndirilməsinə dair 17-ci məqsəddə və Azərbaycan Prezidentinin 2016-cı ildə imzaladığı Fərmanla təsdiq edilən "Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi"ndə statistika infrastrukturunun təkmilləşdirilməsinə dair nəzərdə tutulan işlərin icrasına mühüm töhfədir.

Sonda xatirə şəklə çəkdirildi.

tik hesabatların elektron təqdim olunması" xidmətidir. Bu gün rəsmi statistika hesabatlarının onlayn rejimdə elektron formada qəbulu səviyyəsi ölkə üzrə 95 faizi ötüb, Bakı şəhəri üzrə isə 100 faizə çatdırılıb. Bununla da vətəndaş-məmur təmasları minimuma endirilib. Eyni zamanda, statistik məlumatların işlənməsi, yoxlanılması və təhlili imkanları yüksəlib.

Dövlət başçısına məlumatların keyfiyyətinə nəzarət cədvəllərinin və qiymət statistikası üzrə məlumatların hazırlanması prosesi barədə də məlumat verildi.

Qeyd edildi ki, keyfiyyətə nəzarət cədvəllərinin tətbiqində əsas məqsəd statistik vahidlər tərəfindən təqdim edilən ilkin məlumatlarda baş verən xətalara vaxtında aşkar etmək və onları aradan qaldırmaqdan ibarətdir. Proqram təminatı Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən hazırlanıb. Göstəricilərin müqayisə olunduğu keyfiyyətə nəzarət cədvəlləri statistikanın müxtəlif sahələrinə aid

dünya liderlərindən olan İsveçrənin "SGS" şirkətinin auditorlar qrupu tərəfindən aparılan auditdən sonra Dövlət Statistika Komitəsinin aparatı və keyfiyyətin idarə edilməsi sisteminin tətbiqi edildiyi 13 yerli statistika orqanı rəsmi statistika məlumatlarının istehsalı və yayılması sahəsində ISO 9001:2015 beynəlxalq uyğunluq sertifikatına layiq görüldü. Azərbaycanın Milli Statistika Sisteminin BMT-nin, Avropa İqtisadi Komissiyasının, Avrostatın, Avropa Azad Ticarət Assosiasiyasının ekspertləri tərəfindən aparılan auditin nəticələrinə dair hesabatda da keyfiyyətə nəzarət cədvəlləri yüksək qiymətləndirilib. Qiymət statistikası üzrə istehsal prosesi də beynəlxalq standartlar əsasında qəbul edilən metodologiyaya uyğun olaraq həyata keçirilir. İlk mərhələdə qiymətlərin müşahidəsinin təşkili üçün məhsul növləri müəyyənləşdirilərək istehlak səbəti formalaşdırılır. Hazırda bu iş 520 adda məhsul

bölgələrini əhatə edir və hər rayon üzrə istehlak qiymətləri indeksi hesablanır. Yekun göstəricilər aylıq ekspress məlumatlar, interaktiv cədvəllər, bülletenlər, illik məcmuələr vasitəsilə yayımlanır. Bütün məlumatlar Komitənin internet sahifəsində yerləşdirilir.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə milli məlumatlandırma portalı ilə də tanış oldu. Portal BMT tərəfindən dayanıqlı inkişaf sahəsində müəyyən edilmiş 17 məqsəd, 169 hədəf və 244 göstərici barədə həm global, həm də milli səviyyədə ətraflı məlumatın geniş auditoriyaya çatdırılması məqsədilə yaradılıb. Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə vahid milli onlayn məlumat mənbəyi olacaq portal Azərbaycan və ingilis dillərində fəaliyyət göstərəcək.

Sonra dövlətimizin başçısı binada yaradılan şəraitlə tanış oldu.

Məlumat verildi ki, 166 nəfərin

Prezident İlham Əliyev Gürcüstanın müdafiə nazirini qəbul edib

Prezident İlham Əliyev Gürcüstanın müdafiə naziri Levan İzorianı qəbul edib.

Dövlət başçısı ölkələrimiz arasında siyasi münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyini bildirdi, müxtəlif sahələrdə, o cümlədən hərbi sahədə əməkdaşlığımızın uzun illər müvəffəqiyyətli inkişaf etdiyini vurğuladı və Levan İzorianın Azərbaycana səfərinin bu sahədə əməkdaşlığın perspektivlərinin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaratdığını dedi.

Gürcüstanın müdafiə naziri Levan İzoria Gürcüstan xalqının dövlətimizin başçısına şəxsən hörmətini bir daha ifadə edərək ölkələrimiz arasında əlaqələrin uğurlu inkişafında Prezident İlham Əliyevin böyük xidmətlərini olduğunu vurğuladı. Qonaq

ölkəsinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəklədiyini qeyd etdi. Levan İzoria Gürcüstan-Azərbaycan-Türkiyə əməkdaşlığına toxunaraq bunu regional sabitliyi möhkəmləndirən amil kimi dəyərləndirdi, üç ölkənin birgə hərbi təlimlərinin uğurla keçirildiyini bildirdi.

Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında iqtisadi, energetika, nəqliyyat sahələrində uğurlu qarşılıqlı fəaliyyətin olduğunu bildiren dövlətimizin başçısı ölkələrimizin həyata keçirdiyi global layihələrin əhəmiyyətini vurğuladı. Prezident İlham Əliyev, öz növbəsində, ölkəmizin Gürcüstanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəklədiyini qeyd etdi.

Daşkəsəndə 8 mart "Beynəlxalq Qadınlar Günü" münasibətilə tədbir keçirilib

7 mart 2018-ci il tarixdə 8 Mart Beynəlxalq Qadınlar günü münasibətilə Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətində tədbir keçirildi. Tədbirdə Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Əbiyev, Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısı Aparatının əməkdaşları, hüquq-mühafizə orqanlarının, idarə, müəssisə və təşkilatların rəhbərləri, rayonun ictimai-siyasi və mədəni həyatında fəallığı ilə seçilən qadınlar iştirak edirdilər.

Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Əbiyev əvvəlcə başda Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti çox hörmətli Mehriban xanım Əliyeva olmaqla tədbirə toplaşmış qadınları və onların

masında əsas məqsəd qadınların hüquqlarının qorunmasından, ölkənin sosial və siyasi həyatında onların iştirakının artırılmasından ibarət olmuşdur. 2000-ci ildə ümummilli lider Heydər Əliyev qadınların kişilərlə hüquq bərabərliyini, xüsusilə onların dövlət idarəçiliyi sistemində lazımi səviyyədə təmsil olunmasını əməli surətdə təmin etmək məqsədilə "Azərbaycan Respublikasında dövlət qadın siyasətinin həyata keçirilməsi haqqında" fərman imzaladı. Fərmanda xüsusi vurğulanmışdır ki, Azərbaycan Respublikasının bütün dövlət qurumlarında fəaliyyət növü nəzərə alınmaqla qadınların rəhbərlik səviyyəsində kişilərlə bərabər təmsilçiliyi təmin edilməlidir. Həm dövlət komitəsinin yaradılması, həm də fərmanın imzalanması ölkədə qadın siyasətinin həyata keçirilməsində yeni mərhələ açdı.

2000-ci ildə "Azərbaycan Respublikasının Qadın Problemləri üzrə Milli Fəaliyyət Planı" da təsdiq edildi. Milli Fəaliyyət Planında dövlət tərəfindən qadın probleminə daim diqqət yetirilməsi, qadın problemləri ilə bağlı təxirəsalınmaz konkret tədbirlərin həyata keçirilməsi, dövlət proqramlarının hazırlanması öz əksini tapdı.

2006-cı ildə isə Prezident cənab İlham Əliyevin sərəncamı ilə Qadın Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi Ailə, Qadın və Uşaq problemləri üzrə Dövlət Komitəsi kimi yenidən formalaşdırıldı.

Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev qadınların ictimai-siyasi fəaliyyətinin artırılmasına xüsusi önəm verir. Azərbaycan qadını artıq cəmiyyətimizdə öz layiqli yerini tutmuşdur. Bu gün Azərbaycan qadınının səsi-sorağı dünyanın müxtəlif ölkələrindən, ali məclislərindən gəlir.

Müasir Azərbaycanın qurucusu, ümummilli liderimiz Heydər Əliyev ölkəyə rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə qadınlarımıza yüksək qiymət verərək demişdir: "Qadınlar cəmiyyətin bəzəyidir, gözəlidir. Qadinsız cəmiyyət ola bilməz, qadinsız həyat ola bilməz. Azərbaycan qadınları da öz ağıllarına, zəkalarına, biliklərinə, istedadlarına görə, eyni zamanda gözəlliklərinə görə dünya qadınları içərisində özünəməxsus və çox yüksək yer tuturlar. Ona görə də biz qadınlarımızla fəxr edirik".

Əhəd Əbiyev çıxışında onu da vurğuladı ki, ötən il ölkəmizdə çox əlamətdar bir hadisə də baş vermişdir. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının birinci xanımı, YUNESKO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti Mehriban xanım Əliyeva ölkə Başçısı cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti təyin olunmuşdur. Bu, Azərbaycan qadınının tutduğu ən yüksək dövləti vəzifələrdən biridir. Fəxrlə deyə bilərik ki, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, ölkəmizin birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Mehriban Əliyevanın haqq-ədalət, humanizm, xeyriyyəçilik və bəşəri prinsiplərə söykənən çoxşaxəli fəaliyyəti nəinki Azərbaycan qadınları, eləcə də dünya qadınları üçün əsl nümunədir.

Digər çıxış edənlər Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Əbiyevin rayonun fəal qadınlarının əməyinə hər zaman verdiyi qiyməti, göstərdiyi diqqət və qayğıını yüksək dəyərləndirdilər. Bayram tədbirində əlamətdar gün münasibətilə bütün Azərbaycan xanımlarının ünvanına xoş sözlər deyildi, səmimi arzular bildirildi.

simasında bütün Azərbaycan qadınlarını rayon ictimaiyyəti, eləcə də öz adından təbrik etdi.

Bildirdi ki, respublikamızda olduğu kimi rayonu-muzun da sosial-iqtisadi və ictimai-siyasi həyatında qadınların böyük rolu vardır. Bu da ölkəmizdə gender bərabərliyinə tarixən göstərilən müsbət münasibətdən qaynaqlanır. Azərbaycanda qadınlar ölkə tarixinin bütün dövrlərində xalqın taleyüklü məsələlərinin həll edilməsinə öz töhfələrini veriblər. 1918-ci ildə yaradılmış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə ölkə ərazisində yaşayan bütün xalqların və hər iki cinsin bərabər seçki hüququ qanunla təsbit edilirdi. Bununla da, Azərbaycan Şərqdə qadınlar seçki hüququ verən ilk ölkə oldu. Müstəqil Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası qəbul edildikdən sonra Azərbaycanda gender bərabərliyinin təmini istiqamətində mühüm addımlar atıldı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1998-ci il 14 yanvar tarixli fərmanı ilə Qadın Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı. Komitənin yaradıl-

Əhalinin tibbi müayinədən keçirilməsi Sabunçu rayonunda uğurla davam etdirilir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, 2018-ci ilin fevral ayının 12-dən etibarən Sabunçu rayonunda əhalinin növbəti tibbi müayinədən keçirilməsi uğurla davam etdirilir.

İnsan sağlamlığının qorunması iqtisamətində Ölkə başçısının əhalinin tibbi müayinədən keçirilməsi ilə bağlı verdiyi tapşırıq, Azərbaycanda bütün vətəndaşlarımızın sağlamlığının dövlətimiz üçün nə qədər vacib olduğunun ən gözəl göstəricisidir. Keçirilən aksiyada əsas məqsəd insanlarda xəstəlikləri vaxtında aşkarlamaq və müalicəsini təşkil etməkdir.

Bu mühüm layihənin yüksək səviyyədə təşkili üçün Rayon İcra Hakimiyyəti səhiyyə müəssisələri ilə birgə bütün təşkilati işləri həyata keçirərək əhali

arasında izahat-maarifləndirmə işi aparmaqla vətəndaşların əhatəli şəkildə tibbi müayinəyə cəlb olunmaları üçün zəruri tədbirlər görülür.

Gəncədə 8 mart "Beynəlxalq Qadınlar Günü" tənənəli qeyd edildi

"8 mart – Beynəlxalq Qadınlar Günü" münasibəti ilə və "Muğam aləmi" V Beynəlxalq Muğam Festivalının çərçivəsində F.Əmirov adına Gəncə Dövlət Filarmoniyasında bayram tədbiri Heydər Əliyev Fondu, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, Bəstəkarlar İttifaqı və Azərbaycan Milli Konservatoriyasının təşkilatçılığı ilə keçirilib.

Tədbirdə "Muğam aləmi" V Beynəlxalq Muğam Festivalının iştirakçıları və bu münasibətlə ölkəmizə gələn Türkiyə, Moldova, Polşa, İran, İraq, Özbəkistan, İordaniya, Misir, Suriya, Tacikistan, Qazaxıstan, Mərakeş, Gürcüstan, Hindistan, İsrail və digər dövlətlərdən olan nümayəndələr iştirak ediblər.

Gəncə şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyev 8 mart "Beynəlxalq Qadınlar Günü" münasibətilə bütün xanımları təbrik edib. Qadınlara can sağlığı və fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb. Bildirilib ki, ümummilli lider Heydər Əliyev hər zaman qadınların əməyini yüksək qiymətləndirib. Bu siyasət bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Milli mənəvi dəyərlərimizin, adət-ənənələrimizin keşiyində şərəflə dayanan qadınlarımız həmişə Azərbaycanın müstəqilliyi, güclü və qüdrətli dövlətə çevrilməsi yolunda fədakarcasına çalışırlar. Vurğulayıb ki, Azərbaycan xalqının milli-mədəni irsinin öyrənilməsində, xalqımızın dərin köklərə malik musiqisinin, ədəbiyyatının və mədəniyyətinin təbliğində Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın fəaliyyəti nümunə kimi qəbul edilir. Fəaliyyəti ilə müasir Azərbaycan qadınının obrazını yaradan, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın gördüyü işlər beynəlxalq miqyasda da yüksək qiymətləndirilir.

Çıxışlardan sonra Gəncə şəhərinin ictimai-siyasi həyatında fərqlənən qadınlara fəxri fərman və qiymətli hədiyyələr təqdim olunub. Tədbir Fikrət Əmirov adına Gəncə Dövlət Filarmoniyası kollektivinin ifasında konsert proqramı ilə davam edib. Konsertdə Azərbaycan bəstəkarları Müslüm Maqomayev, Tofiq Quliyev, Cahangir Cahangirov, Rauf Hacıyev, Ələkbər Tağıyev, Emin Sabitoğlu, Oktay Kazımi, Fərhad Bədəlbəyli, Siyavuş Kərimi, Vəqif Gərayzadə kimi görkəmli bəstəkarların əsərləri, eləcə də xalq mahnıları və təsniflər səsləndirilib.

Fikrət Əmirov adına Gəncə Dövlət Filarmoniyasının Xalq Çalğı Orkestri, Göygöl mahnı və rəqs ansambılı və "Xəmsə" ansambılı tərəfindən səsləndirilən musiqi əsərlərini Xalq Artistləri Samir Cəfərov və Şahnaz Həşimova, Əməkdar artist Mehparə Cəfərova, eləcə də bir çox müsabiqələrin qalibləri olmuş müğənnilər ifa ediblər.

Qeyd edək ki, "Muğam aləmi" V Beynəlxalq Muğam Festivalının çərçivəsində 8-9 mart tarixlərində Gəncə şəhərində simpozium keçirilir. İştirakçılar həmçinin Gəncə şəhərinin gəzməli-görməli yerləri ilə tanış olub, xoş təsəvvürlərini bildiriblər.

Samuxda riyaziyyat müəllimləri üçün maarifləndirici seminar keçirilib

Samux rayon Lüksemburq kənd tam orta məktəbdə Rayon Təhsil Şöbəsinin metodistləri tərəfindən yaxın ərazidə yerləşən yeddi (Poylu kənd tam orta məktəb, Salahlı kənd ümumi orta məktəb, Burunqovaq kənd ümumi orta məktəb, Kəsəmən kənd ümumi orta məktəb, Yenikənd kənd tam orta məktəb, Qırmızı Samux kənd tam orta məktəb) ümumi təhsil məktəbində çalışan riyaziyyat müəllimləri üçün "Müasir tədrisdə riyaziyyatın mənimsənilməsi metodologiyası" mövzusunda maarifləndirici seminar keçirilib.

RTŞ-nin metodistləri tərəfindən keçirilmiş seminarın keçirilməsində məqsəd müvafiq fənnin tədris keyfiyyətinin artırılması və fənnin tədrisində müasir innovativ texnologiyalardan istifadə ilə bağlı məlumat vermək olub.

Keçirilmiş seminar zamanı iştirak edən müəllimlərə "Riyaziyyat fənninin tədrisində müasir innovasiyalar və yaradıcı yanaşma" mövzusunda ətraflı məlumatlar verilib. Seminar iştirakçıların fəal iştirakı ilə diskussiya şəklində davam edib. Müəllimləri maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Kürdlər və Kürdüstan

Kürdlərin coğrafiyası və yerləşməsi

Əvvəli ötən sayımızda

Onlardan birincisi hansısa çox qədim bir etiqadın üzlerini saxlamış yezidlikdir³. Bu din özündə qədim dinlərin izlərini daşıyır.

Son illər yezidlərin dini kitablarının tapılması böyük maraq doğurmuşdu. Onların bu kitablarının mövcudluğu yüz il qabaq məlum imiş.

1) Onlar barədə bax. Mənim «Poezdku v Maraqu i rayon reki Djaqatu i Tatavur» v İzv. Ştaba Kav. Voen. Okruqa, 1907, №20 (nəşri gizli deyil)

2) D.Belyayev – İran Kürdüstanın şimal hissəsi haqqında. Oçerk. İzv. Şt.Kavk. B.O., 1910, №29-30 Çoxlu etnoqrafik məlumatlar verən çox maraqlı məqalədir.

3) Onların adı xalq adı belədir. Əslində isə güman edilir ki, bu ad köhnə İran sözü olan yezda (Allah)dan törənmişdir.

Ancaq 1895-ci ildə ingilis missioneri O. Parri tapdığı 2 kiçik kitabın – «Kitabi Cilve» (Vəhy kitabı) və «Məşəfi rəş» (Qara kitab)¹ – ərəbcə mətnini çap etdirdi. 1911-ci ildə katolik keşişi, ərəb Anastas Mari nəinki ərəb variantını, həm də bu kitabların ehtimal olunan kürdcə orijinalını çap etdirdi. 2 Orijinal Sincar dağlarında məbədin döşəməsinin altındakı yeqşikdə saxlanır və diqqətlə qorunmuş. Ancaq A.Mari keşikçilərdən birini ələ aldı və iki il ərzində gizli surətdə, şəffaf kağız vasitəsilə əlyazmanın dəqiq surətini çıxartdı. Mətn gizli şifrlə yazılmışdı. Ancaq A.Mari bunun şifrini açdı. Bu mətnlər 1913-cü ildə Vyanada Bittnerom tərəfindən çap olunub və tamamilə tədqiq olunub. Təəssüf ki, biz ruslar üçün çoxfərəhli bir hadisə Avropada qeyd olunmur. Hələ 1884-cü ildə Mosulda rus konsulu olan Y.S.Kartsov³ yezidlər haqqında yazdığı əsərdə «Celo» (yəni Kitabı-Cilve) kitabının xülasəsini gördüyünü söyləyir və sonra onların tərcüməsini verir. Bu, nəşr etmək şərəfi Anastas Mariyə qismət olmuş həmin sənəd olması barədə heç bir şübhə yeri qoymur. Kartsovun əsərində növbəti fəsil yezidlərin ikinci kitabı «məşəfi rəş» yaxın bir hekayədən ibarətdir.

1) O.H.Party six months in a Syrian Monastery, 1895. İkinci variant hansısa Şərqli xristian İsyə Jozef tərəfindən çap olunub. Yezidi texts in American Journ. Of Semitic Lang, 1909, XXV, №2-3.

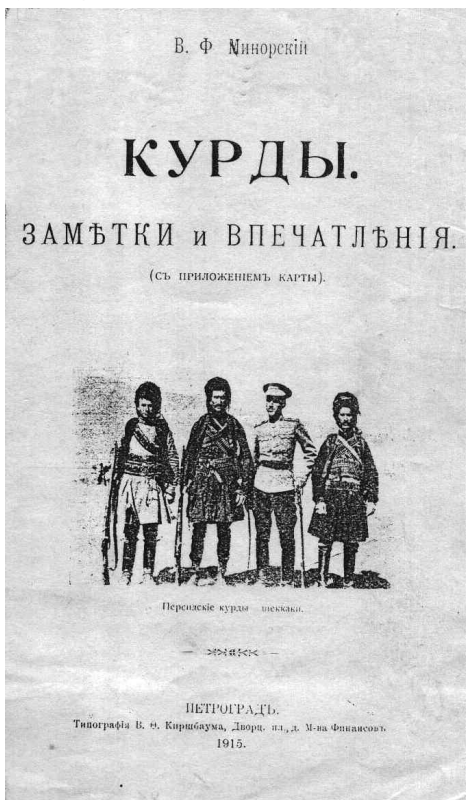
2) Jurnal «Anthiropos», 1911, tom VI, tetradğ 1

3) Polkovnik Kartsevlə qarşıdırmamalı. Y.C.Kartsovun və prof. Yegiazarovun yezidlər haqqında əsərləri. Zap. Kav. O qeoqr. O., XIII, vıpusk 2. Həmçinin müqayisə et. Y.Kartsev «Yeddi il Yaxın Şərqdə», 1906. Səh. 187-190. Maraq üçün deyim ki, Hələbcədə mən Kartsovu müalicə edən həmin həkim Bronisla Hempelin oğlunu gördüm. Uşaqılıqdan islam aləmində böyümüş rus polyakın oğlunun xalis kürd olduğu məlum oldu. O ancaq saçların açıq rəngi ilə seçilirdi.

Müsəlmanlar yezidləri «şeytana sitayiş edənlər» adlandırırlar. Ancaq indi, xüsusilə yeni materialların meydana xmasından sonra bu nələyiq ad işi az aydınlaşdırı bilərli.

Yezidlər doğrudan da elan edirlər ki, şeytan onların Allahı məlek-Tovuzdur. Ancaq məlum olur ki, o1 sadəcə Allahın apostallarından biridir. Yezidiliyi bəzən dualist din kimi təsəvvür edilir. Ancaq bu, tamam düz deyil. Xeyir və Şər qədim ziddiyyətli başlanğıclar deyil. (Hörmüzd və Əhrimən) Əksinə bütün xəlf olunmuş bir mənbə-dəntörəmişdir. Düzdür, apostallar cəmisə altı, ya yedidir (Ab-Tovuz, Əzrayıl, İsrail, Turail və s.) Ancaq onlar işıq işıqdan yaranan kimi çıraç çıraçdan alıxan kimi yaranıblar. Bilavasitə Allah tərəfindən yaranmış işıqdan başqa görünən aləm artıq apostallar vasitəsilə yaranıb. Yezidlərin təsəvvürünə görə Şər təbiət qüvvəsi deyil. Ancaq Allahdan qopmuş azad iradənin

təzahürüdür. Şər ümumi bənşiqdə öz sonuna çatacaq. Əzəldən xeyirxah olan və ancaq Allahdan müvəqqəti qonmuş Ruh (Ab-Tovuz-Şeytan) sektantlara görə sitayiş və ibadət

mövzudur². Yezidlər ruhun köçürülməsinə inanır, işığa və işıq saçan cismlərə sitayiş edirlər. Xeyli qəribə qadağalara malikdirlər. Onlara kahı salati, paxla, balıq yemək və göy rəngdə geyinməyə verilmir. Yezidlərin düzgün təşkil olunmuş qruplardan ibarət ruhaniləri vardır. Mosul yaxınlığında, Lalişdə Şeyx Hadi³ adlı birinin dəfn olduğu keçmiş xristian monastır¹ onların əsas ibadətگاهیdır. Görünür o, dini saflığın bərpası və «Kitabi-Cilve»nin müəllifi hesab olunur. Maraqlıdır ki, bu tarixi şəxsiyyət XII əsrdə yaşayıb. Müsəlman tarixçiləri onun başqa dindən olmasından sanki şübhələnməyərək haqqında sakit rəy söyləyirlər. Ancaq məlumdur ki, 1415-ci ildə müsəlman əhli onun qəbrini uçurdublar. Sonralar o bərpa olunub və hər il 23 sentyabrda orada yeddi günlük bayram keçirilir.

1) Doğrusu «Abtaus» hərfən «Tovuzun qulu» kimi izah olunur.

2) İbadətgahın oxşar plan və şəkilləri W/Bachmann, Kirchen und Moscheen in Armenien und Kurdistan, 1913, str. 9-15.

3) Artıq 1856-cı ildə yezidlər haqqında böyük ədəbiyyat vardı. Bax. Lerx, 1, 47. Onların şərə görüşləri barədə. Bax. N.Y. Marr. Z.V.O., XX, 131. Bir əfsanəyə görə Məlek Tovuz məğrurluğu ucbatından yaranmış insana sitayiş etmədiyi üçün Allahdan ayrılıb.

Orada iştirak etmək avropalılardan ancaq tütəyin səsi və məşəllərin işığında tənənəli gecə dualarını təsvir etmiş Leyarda müəssər olmuşdur.

Sonda xatırlamaq lazımdır ki, «Məlek Tovuz» hərfi mənada «Məlek Tovuz quşu» deməkdir. Və bu quşun təsviri yezidlərə ayini rol oynayır. 1 Bəzi alimlər² Tovuz adını qədim Babil Gün və istilik allahı Təmuzla müqayisə edirlər. Qədim Mesopatamiyada büdpərəstlik sektaları ilə yezidlərin əlaqəsi başqa münasibətlərdə də göstərilir. Məlum olduğu kimi, hələ XI əsdə Urfa yaxınlığındakı Harran dağında Ay allahı Sinaya sitayiş edərmişlər ki, bu adı yezidlərin Şeyxisinasında asanlıqla tapmaq olar³.

Hər halda yezidilik müxtəlif başlanğıcları birləşdirməyə və bənşirdırmağa çalışan sinkretik dindir. Şərin mənşei və xarakteri barədə yuxarıda ifadə olunmuş görüş çox maraqlıdır.

Bütün yezidlər Türkiyədə yüz min (Sincar, Mosul, Həkəri) və bizdə. Qafqazda, qeyd olunduğu kimi, iyirmi beş mindir (1910)⁴.

Başqa bir din, daha çox kürd dini olan «Əli

ilahilik» az öyrənilib. Nəbələd olanlar, adətən belə hesab edirlər ki, məsələ 4-cü xəlifə Əlinin ilahiləşdirilməsindən ibarətdir. Guya təriqətçilərdə xıstçılıq kimi ayini orgiyaların olması barədə müsəlman rəvayətlərini təkrar edirlər. Son fakt həтта müsəlman nüfuzlu alimləri tərəfindən inkar edilmişdir. Dinin səciyyəvi cəhətlərinə gəlincə onlar bundan ibarətdir. Allah yeddi dəfə dünyaya canlı surətdə gəlmişdir. Həm də bunu təcəssüm etdirənlərdən biri Əli olmuşdur. Hər dəfə Allahı onun ayrı-ayrı sifətlərinin inostasiyası olan dörd məlek müşaiyət etmişdir. Əlinin dövründə bel əməllərdən biri də Məhəmməd idi.

1) Belə nadir bir təsvirin şəkl (misdən döymə kiçik bəd) A.marinin məqələsinə əlavə olunub.

2) İlk dəfə prof. D.A.Xvolson. Buna etiraz edirlər ki, yay vaxtı (Temmuz ayı – 1 iyul) yezidlərin hər bir bayramı olmur. Ancaq çətin ki, bu, həlledici sübut olsun.

3) Turayev, ist. Drev. Vost., 1, 78. Ola bilsin ki, yezidlərdə indiki saveylərlə nəse ümumi bir şey var (məs, su ilə təmizlənmə və çimmə adətləri). Onlar barədə bax. Əzrumda baş konsul A.A.Adamov, İrak Arabskiy, 1912, səh. 224-260.

4) Qeyd etmək lazımdır ki, keçmiş zamanlarda yezidlər daha çox idilər. Cəzirənin məşhur knyazları haqqında «Şərəfnamə» yazır ki, nə vaxtsa onlar «allahsız» yezidi təriqətinin adət və ənənələrinin dalınca gedirdilər. (tərcümə, 1,142). 1853-56-cı illərdə Bayaziddə bizim rastlaşdığımız spiki qəbiləsi islamı qəbul etmiş (Averyanov) yezidlərdən ibarət idi. İranda, mənim bildiyim Maku xanlığında ancaq bir yezidi kəndi vardır. (Cabbarlı kəndi – 25 ev) müq. Et. Mənim «1905-ci ildə Maku xanlığına səfər haqqında hesabatım», 23-24.

5) Özlərini «əhli-həqq» adlandıran «Əli-allahilər» bizdə rusiyada Yelizavetpol quberniyasında və Kars vilayətində də vardır. Ancaq Qafqazda onlar, əsasən kürd mənşəli eyillər. Xüsusi din kimi onlar xəritədə də göstərilib, ba. Zap. Kav. Otd. Qeoqr. Obs. 1897, kn. XIX i

vermişdir. Əlbəttə bu, doğru deyil. Belə ki, sekta öz istiqamətinə görə xristianlığa heç bir ümumi cəhətə malik deyil. Əliləhilər müsəlmanlarla düşmənçilikdə yaşayırlar. Türkiyədə bütöv Dərsim dairəsini tutmuş və türklərə² qarşı öz itaətsizlikləri ilə məşhur olan müəmmalı qızılbaşları da öz təriqətə aid etmək lazımdır. Fars təriqətləri açıqdan-açıq təsdiq edirlər ki, qızılbaşlar onların həmməzhəbləridir və bu adın özü də türkçə farslara verilmiş nələyiq addan başqa bir şey deyil. Təriqətin Kiçik Asiyada İrandan yayılması da dolayısı ilə bununla təsdiq olunur.

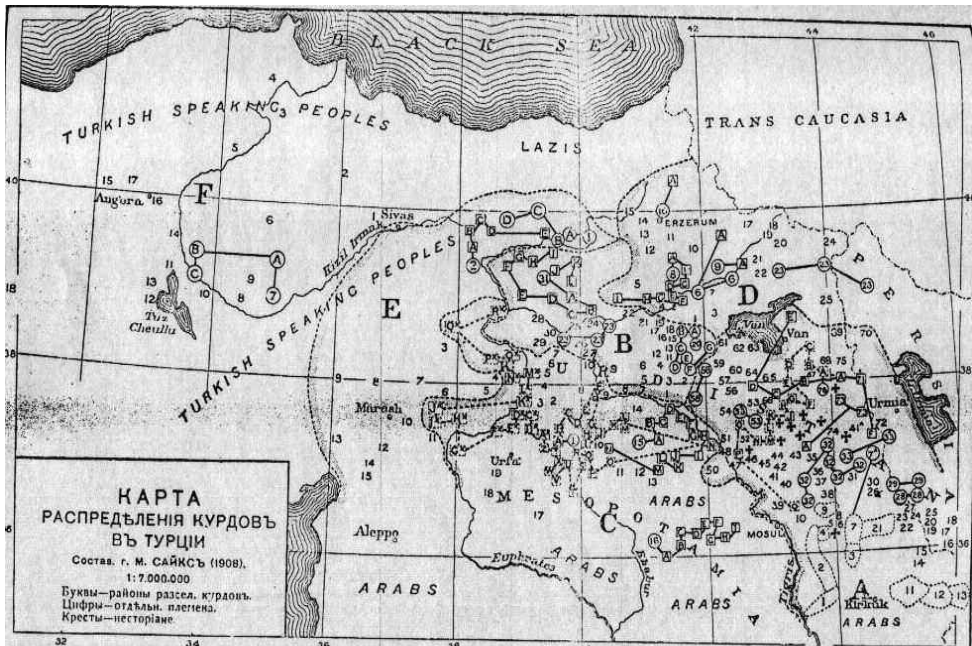
Türk qızılbaşlarının olduqca maraqlı bir inamını qeyd etməyə dəyər. Onlar Tanrının muntəzəm təcəssümünə inanaraq belə hesab edirlər ki, məğlubedilməz döyüşçü Əli ecəzkar xəncərini Rusiyaya verib ki, eyni zamanda Əlidən «yaşıl fərman almış İngiltərənin köməyi ilə türkləri məğlub etsin. 1913-cü ildə Sivas vilayətində səyahət edən rus alimi təriqətçilərdən³ eşidib ki, guya Əli deyib 30-cu ildə gələcək (yəni 1330-cu hicri) və 32-yə qalmayacaq. Təsədüfi uyğunluğa görə mövhumatçı xalqa görə, yuxarının göstərişi kimi qorxunc təsir edən müharibə məhz 30-cu ilin axırında başlayır⁴.

1) İslamilər təriqətinin yaradıcısı atributdan məhrum olan Allah özü deyil, Məlek-Əzimdir. Sonuncu tamamilə ilk ipostasiya (Məlek Əzimə) aiddir.

2) Əli-Ciləhinin həm İran və Həm də Türkiyədə başqa xalqlar arasında da yayılmışdır. Kiçik Asiyada ona çoxlu türkmənlər, İranda – Azərbaycanda isə çoxlu təriqətçilər vardır. Rəvayətə görə Türkiyədən təriqətin başçılarını dəvət etmiş Qara Qoyunlular sülaləsinə çoxalmışdı (XV)

3) Oxşar əfsanələri fransız konsulu Trenar da eşitmişdi. Onun məqalələri P.İ.Averyanov tərəfindən «İzv. Kitaba Kavkaz V.Okr. 1905, №7,8, 1907 №19. Çap olunmuşdu.

4) V.A. Qordlevskiy, «Rus. vedom.», 23 okt. 1914, eyni zamanda 16 yanvar 1915. Adı çəkilən müəllif orada «Kürdlərin həyatından» adlı yığcam, dəqiq, zəngin məzmunla malik olan məqaləsi xüsusi diqqətə layiqdir.

Kavqaz. Kalendar 1907.

Muq. Et. Məs. «Bostan-es-səyahət», səh 371.

Ancaq sirin tam açılışı Əlinin vaxtında deyil, sonrakı Baba-Xoşin və Sultan – Sohakin təcəssümündə baş verdi. Yeri gəlmişkən Allah özü yoldaşlarını başçısından asılı vəziyyətə qoymuşdu.

Sektanlar ruhun köçürülməsi adətinə inanırlar. Deyirlər ki, ölüm «ördəyin suya baş vurma» kimidir. Bir yerdə batır, başqa yerə çıxır. Onların siğə qardaşlığı adəti maraqlıdır. İntriqalar arasında xüsusi çörəyin və xüsusi şəkildə qaynanmış ətin bölünməsi mərasimi də mühüm rol oynayır. Həтта bu, xaçpərəst şəhadəti haqqında xatirə saxlamış sektanın qədim xristianlar olması ehtimalını söyləməyə əsas

Əli-allahilərin yazılı ədəbiyyatı var. O cümlədən «qorani» ləhcəsində də mövcuddur. Mənə ilk dəfə bu əlyazmalardan birini, «Sərəncam»¹ kitabını əldə edib çap etdirmək səadəti qismət oldu. Mənim son səyahətimdə (1914), nəhayət mənə Həvrəmandə keçilməz qayaların və uçuruma tökülən çayın arxasında gizlənmiş təriqətçilərinin bədnam məbədinə tapmaq və baş çəkmək qismət oldu. Pərdivar gözəllik baxımından daha maraqlı olan. Daha nüfuzlu sayılan, ancaq Qərbi Zohabda yerləşən Baba Yedigər² ziyarətgahını mənə qədər iki rus səyyahı baron Bode³ və polk. Çirikov olmuşlar.

(Ardı var)

Səhifəni Hazırladı: Tahir Süleyman

Əvvəli ötən sayımızda

Bunlar hər şəhərdə bir qımdatxana təşkil edirdilər. İlk dəfə Osmanlı şəhərlərində, sonra isə Rusiyanın ayrı-ayrı şəhərlərində belə qımdatxanalar yaratmağa başladılar. Bu qımdatxanalara bütün siniflərdən şəxs cəlb olunurdu: oxumuş cavanlar, sövdəgərlər, sənətkar və başqaları.

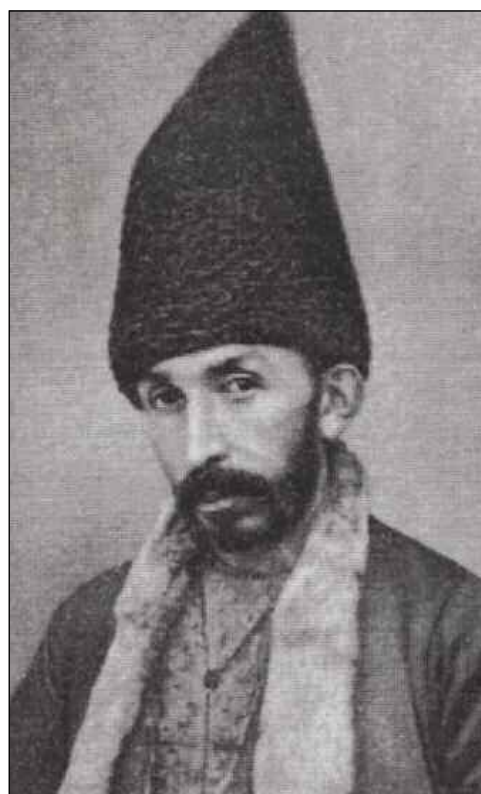
Bu qımdatların icmasının müşavirəsində bir qərar qəbul olundu ki, hər bir iş sahibi qımdatxanalara pul verməlidir. Qımdatxanadan həmin qərara əsasən erməni iş sahiblərinə məktublar göndərilib onların qımdatxanaya göstərilən məbləğdə pul göndərməsini tələb edirdilər. Erməni iş sahibi məktubun tələbinə əməl etmədikdə ona qımdatxanadan ikinci dəfə elanname yazılırdı. Əgər yenə həmin şəxs pul verməkdən imtina edərdisə, üçüncü dəfə onu hədələyirdilər. Bu dəfə də tələbə əməl etmədikdə qımdatlar həmin şəxsin öldürülməsi üçün bir və ya iki nəfər təyin edirdilər. Həmin şəxslər isə nəzərdə tutulmuş adamı öldürüb gizləndirirdilər. Heç kəs bilmirdi ki, bu cinayəti kim etdi və hara getdi. Əgər

Beləliklə də, qımdatxanaların muzdlu qatilləri neçə-neçə günahsız ermənilərin və rusların ölümünə də bais olurdular.

ƏLAVƏ2 (2 Mətnə əlavələr haşiyə kimi göstərilir): Hicri 1321-ci (miladi 1903) ildə rus dövləti Qafqaz vilayətindəki kilsələrin əmlakını zəbt etmək istəyirdi. O vaxt bütün Qafqaz şəhərlərində olan erməni icmalarının başçıları toplaşdı rus dövlətinin niyyətinə qarşı durmaq və onun həyata keçirilməsinə mane olmaq qərarına gəldilər. Bunun nəticəsində dövlət tərəfindən erməni milliliyindən olan xeyli adamlar qətlə yetirildi. Bununla bərabər, bir çox erməni icmalarının tanınmış başçıları tutularaq Sibire göndərildi. Kilsələrin əmlakı isə zəbt olunub dövlət sərəncamına verildi.

ƏLAVƏ: Həmin göstərilən bu ildə şəhərlərdə çox nahaq qanlar töküldü, xalqlar bir-birinə çox zülmələr etdilər. Bunun xoşagəlməz təsiri hər tərəfi bürüdükcə insanları xoş və rahat həyatdan məhrum edirdi.

Xüsusən, Mancuriya torpağında rus tayfasından nə qədər insanların nahaq qanları töküldü, gəmiləri dəniz

Mir Möhsün Nəvvab

Bu tarixdə İran vilayətinə xəstəlik düşüb, sayı həddi-hesaba gəlməyən insanlar tələf oldular.

Ermənilər həmin müsəlman oğlanı tutub, döyə-döyə gətirib divanxanaya verirlər. Divanxanada oğlanın üstünü yoxladıqdan və dəfələrlə danışdırdıqdan sonra zindana göndərilir. Ermənilər divanxanada həmin oğlanı danışdıran məmura rüşvət verib, razı saldıqdan sonra onu bir də divanxanaya gətirilib sorğu-sual edilməsini tələb etdilər. Onlar məmurun qarşısında belə şərt qoydular ki, oğlanı məmurun yanına erməni əsgərləri gətirsin. Elə ki oğlanı məmurun yanına gətirdilər, dedi ki, mən bütün həqiqətləri açıb danışmışam. Sən isə bunların hamısını yazdın. İkinci dəfə buraya mənə gətirməyə nə ehtiyac vardı? Məmur hirs-lənərək oğlanın boynuna yumruq vurub əmr etdi ki, onu həbsxanaya aparsınlar. Oğlan məmura yalvarıb xahiş etdi ki, onu erməni əsgərləri ilə göndərməsin. Çünki onlar yolda mənə öldürəcəklər. Məmur ona qulaq asmayıb, zindana aparmağı əmr etdi. Həmin İrəvandan olan erməni əsgərlər isə oğlanı çəkə-çəkə aparıb, bir dar küçədə yerə yıxdılar və süngü ilə dəlik-deşik edib

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

caniləri bilən və tanıyan olsa da, cürət edib heç kəsə deyə bilməzdi. Çünki kimse canini ifşa etməyə cəhd göstərsəydi, onun özü də qımdatxana quldurlarının sui-qəsdinə məruz qalardı.

Atası nalbənd olmuş Camqarov familiar bir erməni Allah təbərek və təalanın iradəsilə tez bir zamanda milyonçu olur. Qımdatlar başqa varlı ermənilər kimi ona da kağızla müraciət edib qımdatxanaya 30 min manat verməsini tələb edirlər. O isə qımdatların tələbinə məhəl qoymayıb Moskvaya gedir. Bu zaman qımdatlar Moskvada yerləşən qımdatxanaya yazırlar ki, o bizim tələbimizə əməl etmədiyinə görə cəzasına çatdırılaraq qətlə yetirilsin.

Moskva qımdatxanasının başçıları özlərinin muzdlu qatillərinin arasında püşk ataraq Camqarovun öldürülməsi tapşırığını onlardan birinə həvalət etdilər. Həmin qatil Camqarovu Moskvada kilsənin qapısı yaxınlığında qətlə yetirdi.

zlərdə batırılıb məhv oldular, neçə-neçə şəhərlər və kəndlər xarabalıqlara çevrildi.

Bu günlərdə bəndeyi-aciz Nəvvab Mir Möhsün qardaşı Hacı Mirzə Abutalıb xanı Tehranda Amas adlı öz nöqəri yatdığı yerdə öldürüb, bacardığı qədər cəvahiratdan və nəqd puldan götürüb qaçıb. Amma bu cinayətdən qaça bilməyib, rus divanxanasının əlinə keçib.

ƏLAVƏ: Hicri 1322-ci (miladi 1904) il tarixdə, iyunun 16-da Moskva şəhərinə bir dolu yağdı ki, dolunun hər bir dənəsinin ağırlığı təxminən bir girvənkəyə yaxın idi.

Ə L A V Ə: 1904-cü il iyulun 3-də rus padşahının oğlu oldu. Onun adını Aleksey qoydular.

1904-cü İLDƏ BAKIDA ERMƏNİLƏRLƏ MÜSƏLMANLAR ARASINDA BAŞ VERMİŞ MÜNAQİŞƏ

Əvvəla bunu bilmək lazımdır ki, İrəvan şəhərinin erməniləri çox kinli, ədavətli, təkəbbürlü, xudpəsənd və xəmiriləri fitnə-fəsad ilə yoğrulmuş adamlardır. Hansı vilayətdə ki bunlar tapılır, mütləq orda bir ədavət və iğtişaş olacaq. Qafqaz vilayətlərində nə qədər iğtişaş və münaqişələr baş verirdisə, onların birinci səbəbkarı İrəvan erməniləri olurdu.

Bir gün Bakıda olan İrəvan erməniləri şəhərdə iğtişaş salmağa cəhd göstərirlər. Belə ki, özünü hamıdan qoçaq və igid hesab edən həmin ermənilərdən biri bir müsəlman öldürür. Ondan sonra lovğalanaraq hər yerdə özünü tərifləyir və gördüyü cinayətlə fəxr edirdi. Bir gün o, küçədə getdiyi yerdə 18 yaşlı Bakı camaatından gənc bir oğlan onun qarşısına çıxıb deyir:

— O erməni qoçağı sənsən?

Erməni cavab verir:

— Qoduq, mənəm!

Oğlan bu cavabı eşidən kimi tapançanı çıxarıb, erməninin bədənində üç güllə yeridərək öldürür.

öldürdülər. Sonra isə məmura bildirdilər ki, qaçmaq istəyirdi, biz də öldürdük.

Əlavə: Karxana sahibi olan sabunçulu Ağa Rəzi adlı böyük bir şəxs faytonda küçə ilə gedərkən ermənilərin hücumuna məruz qalaraq öldürülmüşdü. Əhvalatdan xəbərdar olan Bakı əhli bundan çox təsirləndilər. Bundan əvvəl də ermənilər tərəfindən bir sıra cinayətlər törəndiyinə görə xalq arasında böyük iğtişaş baş verdi. Ermənilərin bu düşmənçiliyinə artıq dözməyən camaat bazar-dükənləri bağlayaraq cavanlar tüfəng-tapança ilə silahlanıb, üz qoydular erməni camaatının üstünə. Dükanda ələ düşəni dükanda, bazardakını bazarda, küçədəkini küçədə öldürüb, leş-leş üstünə tökdülər.

Ardı var

Səhifəni hazırladı: Tahir Süleyman

4 Mart Kürt Sultan Selahaddin Eyyubi'nin vefatı yıl dönümüdür

Bugün 4 Mart tarihin şahitlik ettiği en kıymetli ve adaletli komutanlarından Selahaddin Eyyubi'nin vefatı yıl dönümüdür. ZERnews'in "TARİHTE BUGÜN" bölümü editörü sizin için güzel bir derleme hazırladı. Gelin Selahaddin Eyyubi'yi ve tarihini tanıyalım.

1a- Kürt lider, Eyyubi Devleti'nin kurucusu Selahaddin'in asıl adı Yusuf'tur. "Selah" barış, "din" ise inanç anlamındadır. Barışçıl ve adaletli yönü münasebetiyle

mutlaka "Kürt" olduğu kelimesi geçer ve mutlaka Türk yazarlar o Arapça eserleri Türkçe'ye çevirirken "Kürt" kelimesini yok etmişlerdir, tercüme etmemişlerdir.

Örneğin İranlı alim-bilge Ali Şeriatî Din ve Medeniyet isimli eserinde, "Yunanlılar'a medeniyet ve felsefeyi Kürtler öğretti" demişken Türk yayınevleri yıllarca Farsça eserdeki "Kürt" kelimesini "Kelt" olarak Türkçeye geçirmişlerdi. Kürtlerin tarihi başarısını Batı Avrupalı "Kel-

geçirir. İyi bir tahsil aldı. Askeri eğitimden ziyade dini derslere de meraklıydı. Sanatla ve ilimle uğraşırdı. Selahaddin'in biyografisini yazan El-Wahrani Onun Öklid Geometrisi, astronomi, matematik ve aritmetik konularında uzman olduğunu belirtir. Mantık, felsefe, sosyoloji, fıkıh (İslam hukuku) ve tarih öğrendi, Şam'daki Dar'ul-Hadis'den (Hadis Üniversitesi) mezun oldu. Kürtçe, Arapça, Farsça ve Türkçe dillerini biliyordu.

8- Yirmi altı yaşındayken

Dırgam'a yenilip vezirlikten olunca gizlice Şam'a, Nureddin Mahmud Zengi'nin yanına gitti ve yardım istedi (1164). Nureddin Zengi bu olayı fırsat bilerek İslam dünyasındaki iki başlılık problemini halledebileceğini ve Müslümanlar'ı tekrar tek çatı altında birleştirip Haçlılar'la mücadele konusunda güçleneceğini hesaplayarak Şaver'e olumlu yanıt vermiştir.

9c- Sultan Nureddin, Mısır'da Şaver'e yardım etme görevini Eseddüddin Şirkuh'a verdi. Şirkuh bu görevi; kardeşinin yanında götürmek karşılığında kabul etti. Eyyub'un oğlu Selahaddin ise, inzivaya çekilmekten ve ilim meclislerinde bulunmaktan büyük bir zevk duyardı.

Bu yüzden savaşa gitme tekliflerini bin bir ricayla kabul etti. Ardından Şirkuh ve askerlerle yola çıktı. Selahaddin'in askeri hayatı bu noktada, amcası Eseddüddin Şirkuh'un hizmetine girmesiyle başladı. Bu arada Mısır'da işler iyiden iyiye karışmıştı. Şaver, rakibi Dırgam'ı mağlup etmeyi başarmıştı ve Sultan Nureddin'den gelecek desteğe ihtiyacı kalmamıştı. Sultan Nureddin'e bağlı askerlerin müdahalesinden korkan Şaver, cizye karşılığında Kudüs Krallığı'ndan yardım istedi ve deniz yoluyla bir Haçlı ordusu, kendisine yardım için gönderildi.

Haçlı ve Mısır ordusu, Afrika ile Asya'nın birleştiği noktada buluştular ve savunmaya geçtiler. Bu durum karşısında çok şaşırان Selahaddin ve Şirkuh, yanlarındaki az bir kuvvetle ne yapacaklarını bilemediler. Daha sonra Selahaddin, ordunun komutasını ele aldı ve Sultan Nureddin'den gelecek yardımı bekleme fikrini beyan etti. Ardında ustaca bir manevrayla Belbis kalesini ele geçirdi. Beriden Sultan Nureddin ise, Selahaddin ve Şirkuh'a doğrudan yardım yerine Haçlı topraklarına yürüyerek onları geri çekilmeye zorladı. Bu yüzden çekilen müttefiklerinden ümidi kesen Şaver, Sultan Nureddin'in hücum etmesinden korkarak Şirkuh'un ordusuyla sulha mecbur oldu. Selahaddin, sulh şartlarını bizzat kendi tespit etti.

Sulh yapıldıktan sonra Şam'a dönen Selahaddin, can dostu olarak gördüğü ilim ve irfan sohbetlerine yeniden katılmaya başladı. Bu seferle beraber Selahaddin, askeri alanda ilk maharetini gösterdi. Önceleri Selahaddin bir ilim adamı olmak istiyordu, yönetici olmak gibi bir niyeti yoktu. Nureddin Mahmud, Selahaddin'in bütün karşı çıkmalarına rağmen askeri sahada Selahaddin'den faydalanmak istemişti.

10- Sultan Nureddin, Şirkuh'un ifadelerinden Mısır'ın fethinin kolay olacağını anlamıştı ve bu yüzden Şirkuh'u bir kez daha Mısır üzerine gönder-

di. Şirkuh, Selahaddin'in yenisinden kendisiyle gelmesi şartıyla bunu kabul etti. Çoğu kişinin ricasını reddeden Selahaddin, Sultan Nureddin'in ricasına dayanamayarak sefere çıktı.

Sultan Nureddin'e bağlı bir ordunun üstüne geldiğini duyan Şaver, cizye vaadiyle Haçlılar'dan yardım istedi. Kudüs'ten hareket eden Haçlı ordusu, Asya ile Afrika'nın birleştiği yerde Şaver ve ordusuyla buluştu. Bunların toplam sayısı 30.000'e baliğ oluyordu. Şirkuh ve Selahaddin'in yanındaysa 2.000 asker vardı. Selahaddin, ordunun kumandasını eline aldı ve kısa bir sürede Sina Çölü'nü aştılar. Kendilerinin 15 misli olan düşmalarını mağlup etmeyi başardılar ve İskenderiye'ye gelip bu kaleyi ele geçirdiler. Çok kısa bir sürede kale halkının muhabettini kazanan Selahaddin, canları pahasınada olsun bu halkın, kendisiyle savaşıcağını anladı. İskenderiye'nin düştüğü haberini alan, Mısırlılar ve Haçlılar, önceki mağlubiyetin etkisinden çıkıp İskenderiye üzerine yürüdüler. İskenderiye çok önemli bir mevkiydi ve doğu ile batının ticaret merkeziydi.

11- Şirkuh ve bazı askerler, şehir dışında mühim bir mevkiyi tutarak Sultan Nureddin'den gelecek yardımı beklemeye koyuldular. Selahaddin ve yanındakilerse şehri müdafaaya koyuldular. Selahaddin, kaleyi üç ay boyunca başarıyla savundu. Fakat Haçlılar'a desteğe gelen bir Rum donanmasının deniz yolunu kesmesi sebebiyle umduğu yardımı bulamayan Şirkuh, zaten erzak sıkıntısı çeken kalenin kurtarılmasını mümkün görmeyerek hiç olmazsa maiyetindeki askerleri selamete çıkarmak düşüncesiyle tuttuğu mevkiyi bıraktı ve çekilmeye başladı. Selahaddin, Şirkuh ve askerlerinin gitmesinden sonra sulh istemekten başka çare bulamadı. Sulh şartı olarak askerleri ve silahlarıyla beraber Suriye'ye dönmeyi istiyordu.

Sulh yapıldıktan sonra Selahaddin ve askerleri kaleden çıktılar. Kudüs kralı, büyük bir ordu beklerken 100 kadar yaralı askerin kaleden çıktığını görünce çok şaşırđı. Zaten böyle kahramanlıklara hayran olan Kudüs kralı, üç gün süreyle Selahaddin ve askerlerini ordugahında misafir etti. Selahaddin, bu üç gün içinde Hristiyanlar'ın ordu tertibatına ve Hristiyan kumandanlar arasındaki çekişmelere vakıf oldu. Bu bilgiler ilerideki mücadelelerde çok işine yarayacaktı. Misafirlikten sonra Suriye'ye dönen Selahaddin, kendini tekrar ilim ve irfan sohbetlerine verdi.

12- Yardıma gittiği Fatımi hükümetinin aciziyetini gören Kudüs kralı, savaş ilanına daha lüzum görmeyerek sınırı geçti ve Kahire civarına kadar geldi. Bunun üzerine Sultan Nured-

kendisine "Selahaddin" lakabı verilmiştir. Mısır İskenderiye Kütüphaesi kaynaklarına göre, İslam tarihindeki ilk hilâli bayrak: Selahaddin Eyyubi'nin KÜRT HİLÂLİ'dir... Selahaddin Eyyubi; Ortadoğu, İslam ülkeleri ve Kürdistan'a barış, huzur, selamet getirdi. Bu halkların özgürce bir arada gelişmelerini sağladı.

1b- Planlı olarak egemen güçler, Selahaddin vurgusu üzerinden Kürtleri Yahudilere saldırtmaya çalışıyor. Kürtlerin kendi insani ve Kuran'i haklarını talep etmemesi için tuzak kurmaktalar. Sultan Selahaddin, Yahudilere karşı hiç savaşmadı. Bilakis onları Avrupalı işgalci Hristiyanlardan korudu. Çünkü Haçlı Güçler (Günümüzün NATO'su gibi düşünün), o zaman Müslümanlar gibi Yahudiler ve yerli Hristiyanlara da katliamlar yapmıştı. Kürt Sultan Selahaddin, onları zulme karşı savundu.

2- Selahaddin Eyyubi'nin ailesi köken olarak İslam öncesi Kürt kraliyet ailesi Hedbani (Hezbani)'lere dayanır. 1130'da Divin'de Şedadi hanedanlığı yıkılınca Selahaddin'in dedesi, önce Bağdat'a gider oradan Tikrit'e yerleşir. Tikrit tarihte Kürdistan coğrafyası olup artık tamamen Arapalaşmış bir vilayettir. Selahaddin'in kurduğu devleti anlatan tarihi bir eserin ismi de "Tarihü'l Devletü'l Ekrad"dır. Yani "Kürt Devleti Tarihi"dır.

3- Arap - İslam alimlerinin eserlerinde Selahaddin Eyyubi'nin seceresi yazılırken içinde

ter'e vermişlerdi. Ancak her oy veya savaşta dökülecek kan lazım olduğunda hemen Kürtlere dönüp "Biz sizinle Müslüman kardeşiz, Avrupalılar kafir, düşman, emperyalist" derler. İroni'nin alası...

4- Selahaddin Eyyubi 1138'de Tikrit'te dünyaya geldi. 4 Mart 1193'te hakkın rahmetine kavuştu. Dosta ve düşmana karşı hoşgörü, adalet ve centilmenliği ile dünya tarihine adı altın harflerle yazdırmıştır. Onu düşmanları bile çok sevmişti. Nitekim o dönem ve sonrasında bir çok Hristiyan din alimine göre cehenneme gitmeyecek tek Müslüman Selahaddin Eyyubi'dir.

5- Selahaddin Suriye-Mısır bölgelerinde Eyyubi Devleti'ni kurdu. Kudüs ve Ortadoğu'nun bir çok yerini istila eden, Müslüman ve Yahudiler'e hayatı dar eden, 88 yıllık Avrupa Hristiyanları'nın işgaline güç, adalet ve barış ile son verdi.

6- Selahaddin Eyyubi Haçlı ordusu ile savaşırken "Fırsat bu fırsattır" diyen Selçuklu Sultanı 2. Kılıçarslan onu arkadan vurur. Ancak Selahaddin'in ordusu dönüp Selçukluları yener. Selçuklu Türkleri'ne Anadolu'da kıtlık ve hastalığın kol gezdiği, sultanlarının hatası yüzünden kendilerinin cezalandırılması durumunda ayakta kalamayacaklarını, dolayısı ile bir daha bu hataya düşmemeleri gerektiğini söyler.

7- Dönemin İslam halifesi İmadeddin Zengi, Selahaddin'in babası Necmeddin Eyyub'u vali olarak Baalbek ve Şam'a atar. Selahaddin burada büyür, ayrıcalıklı bir çocukluk dönemi

amcası ŞERKO tarafından eğitilmek üzere kendi hizmetine alındı. Mısır'ın güçlü aşiretlerinden Banu Ruzzaiklerin ele geçirilmesinde Fatımi halifesinin yanında savaştı. Daha sonra Haçlı ordusunun elinde bulunan Mısır'daki Bilbeis şehrinin ele geçirilmesinde görev aldı. Bilbeis'in ele geçirilmesinden sonra karşılaştıkları Haçlı ordusuna karşı amcasının ordusunun sol kanadını oluşturan süvari birlikleri ile elde ettiği başarılar sayesinde kendini gösterdi. Savaşın sonunda Haçlı kumandanı "Kayseryalı Hugh" (Hugh of Caesarea) Selahaddin'in birliğine saldırdığı esnada esir düştü. Savaşın sonunda Selahaddin ve amcası ŞERKO (Şirkuh) İskenderiye'ye geçtiler. Burada kendilerine halife tarafından para, asker ve bir kale verildi. Kaleye saldıran Mısır haçlıları Şerko'nun birliklerini dağıtmayı başardılar fakat Selahaddin'in birlikleri kalenin düşmesine engel oldu.

9a- Haçlı Seferleri ya da Haçlı Akınları nedir? 1096-1272 yılları arasında, Avrupalı Katolik Hristiyanların, Papa'nın talebi ve çeşitli vaatleri üzerine, genellikle Müslümanların elindeki Orta Doğu toprakları (Kutsal Topraklar) üzerinde askeri ve siyasi kontrol kurmak için düzenledikleri akınlar bütünüdür.

9b- 1. Haçlı Seferi sonucunda kurulan Kudüs Krallığı; gözünü Mısır'a dikmişti. Zamanla Mısır'ın alınabilmesi için çok elverişliydi. O günkü Mısır'daki Fatimiler devletinin iç siyaseti karışıklıklar içindeydi. Mısır veziri Şaver, bir saray darbesi sonucu rakibi olan diğer vezir

4 Mart Kürt sultan Selahaddin Eyyubi'nin vefatı yıl dönümüdür

din'e mektuplar gönderen Fatimi halifesi, yardım talep ediyordu. Sultan Nureddin bu talebi

dağılıp firar etti. Kudüs kralının geri dönmesinden sonra Sultan Nureddin'e bağlı kumandan-

hal dağıldı. Zaten Şaver'in iktidar mücadelesinden bıkmış olan Fatimi halifesi, Şaver'i ortadan kaldırmak için fırsat kolluyordu. Bu olayı duyunca Şaver'i idam ettirdi ve boşalan vezirlik makamına, Sultan Nureddin'den korktuğu için Şirkuh'u getirdi. Fakat bir-iki ay sonra Şirkuh vefat etti.

13- 1171'de Mısır'da Şii Fatimi halifeliğine son vererek Bağdat'taki Abbasi halifeliğine bağlılığını ilan eden Salahaddin Eyyubi böylece Mısır'ın tek yöneticisi durumuna geldi. Fatimiler Şii mezhepçi idi. Salahaddin Eyyubi ise Sünnidir. Bu yüzden Şii Mezhepçi İran rejimi Salahaddin'i sevmeyiz.

Bu gelişme ile İslam dünyasındaki iki başlılık son bulmuş ve biri Bağdat'ta, biri de Mısır'da olmak üzere mevcut olan iki halifeli yapı değiştirilmiş oldu. Artık İslam dünyasında tek bir halife vardı. Bu olay müslümanların haçlılara karşı birleşmesinde tarihi dönemeçlerden birisi olmuştur. Salahaddin Nureddin Mahmud Zengi'ye hayatı boyunca bağlı kaldı, fakat Nureddin'in 1174 yılında vefat etmesiyle durum değişti. Salahaddin, Nureddin'in dul eşi İsmeddüddin Hatun ile evlendi. Fakat Nureddin'in yerine geçen oğlu İsmail, Salahaddin'i tanımadı ve işbirliğine yanaşmadı. Mısır'daki zengin tarım topraklarını mali dayanak olarak kullanan Salahaddin, Nureddin'in çocuk yaşta oğlu adına naiplik talebinde bulunmak üzere küçük, ama çok disiplinli bir orduyla Suriye'ye hareket etti.

Ama çok geçmeden bu talebinden vazgeçti. 1177 yılındaki Montgisard Muharebesinde Kudüs kralı IV. Baudouin'e yenildi. 1186'ya değin Suriye, Kuzey

Mezopotamya, Filistin ve Mısır'daki tüm Müslüman topraklarını kendi bayrağı altında birleştirmeye girişti ve İslam birliğini tekrar kurdu. Zamanla sahtekarlık, ahlaksızlık ve gaddarlıktan uzak, cömert, erdemli, ama kararlı bir hükümdar olarak ünlendi. O zamana değin iç çekişmeler ve yoğun rekabet yüzünden Haçlılara direnmede güçlük çeken Müslümanların maddi ve manevi açıdan güçlenmelerini sağladı.

14- Salahaddin, yeni ya da gelişmiş askeri teknikler kullanmak yerine, çok sayıdaki düzensiz kuvvetleri birleştirip disiplin altına alarak askeri güç dengesini de kendi lehine çevirmeyi başardı. 1187'de bütün gücüyle, Latin Haçlı krallıklarına yöneldi. Bu arada Kudüs Kralı ölmüş yerine Lüzinyanlı Guy geçmişti. Salahaddin, Kudüs kralını ve ordusunu Kuzey Filistin'de Tiberya yakınlarında Hittin'e kadar getirmeyi başardı. Hittin kuyularıyla ünlü bir yerdi. Salahaddin çok önceden kuyuları tutmuştu, böylece haçlılara bir damla su bırakmadı. Kudüs ordusu günlerce süren yürüyüşten sonra 4 Temmuz 1187'de tükenmiş ve susuzluktan bitkin düşmüş bir halde Salahaddin ile karşılaştı, İslam ordusu çoktan kuyuları tutmuş ve hiçbirini bırakmak gibi bir niyeti de yoktu. Bu noktadan sonra geri dönmeyiler ve Salahaddin'in karşısına çıkmak zorunda kaldılar. Hittin Muharebesi'nde Salahaddin, Kudüs Kralı Lüzinyanlı Guy komutasındaki Haçlı ordusunu yenmeyi başardı. Haçlıların verdiği kayıpların büyüklüğü Müslümanların Kudüs Krallığı'nın neredeyse tümünü ele

geçirmesini sağladı. Akka, Betrun, Beyrut, Sayda, Nasıra, Gaman, Caesarea, Nablus, Yafa ve Aşkelon üç ay içinde düştü. Salaheddin Haçlılara en büyük darbesini ise 88 yıl Frankların elinde kalan Kudüs'ü 2 Ekim 1187'de teslim alarak indirdi.

15- Salahaddin'in başarısına düşen tek gölge Sur'un ele geçirilmemesiydi. 1189'da Haçlı işgali altında yalnızca üç kent kalmış, ama sağ kalan dağınık Hristiyanlar zorlu bir kıyı kalesi olan Sur'da toplanarak Latin karşı saldırısının çıkış noktasını oluşturmuşlardı. Kudüs'ün düşmesiyle derinden sarsılan Batılılar yeni bir Haçlı seferi çağrısında bulundu. III. Haçlı Seferi çok sayıda büyük soylu ve ünlü şövalyenin yanı sıra, üç ülkenin krallarını da savaş alanına çekti. III. Haçlı Seferi uzun ve tüketici oldu. İngiltere Kralı I. Richard ("Aslan Yürekli" Richard) hiçbir sonuca ulaşamadı. Haçlılar Doğu Akdeniz'de ancak güvensiz bir toprak parçasına tutunabildiler. Kral Richard Ekim 1192'de dönüş için yelken açtığı anda savaş sona ermişti. Salahaddin başkent Şam'a çekildi ve burada 1193 yılında vefat etti.

Vefatının ardından akrabaları imparatorluğu paylaştılar. Salahaddin Eyyubi, 2005 yılında çekilen Cennetin Krallığı adlı filmde Suriyeli aktör Hasan Mesut tarafından canlandırılmıştır. Daha önce 1935 yılında Cecil B. DeMille'in yönettiği The Crusades filminde Ian Keith, 1954 yılında David Butler'ın yönettiği King Richard and the Crusaders filminde ise başroldeki Rex Harrison tarafından canlandırılmıştı. **tr.zer.news**

kabul etti ve Şirkuh'u yeniden Mısır üzerine gönderdi. Salahaddin'de bin bir rica ile üçüncü sefere gitmeyi kabul etti.

Salahaddin, adeti olduğu üzere büyük bir süratle emrindeki öncü kuvvetlerle önüne tesadüf eden tüm düşman birliklerini perişan etti ve Şirkuh ile esas ordunun, kılıç çekmesine dahi lüzum kalmadan Kahire civarına kadar gelmelerini temin etti. Şaver'in cizye vaadi ve laf kalabalığıyla oyaladığı Haçlı ordusu, bu hücumu haber alır almaz

ların varlığından hoşnut olmayan Şaver, bir ziyafet tertip edip hepsini ortadan kaldırmaya karar verdi. Şaver'in bu teşebbüsünü öğrenen Şirkuh büyük ıstıraplara düştü.

Salahaddin ise Şaver'den önce davranıp çölde bir ziyafet düzenledi ve ziyafete Şaver'i de davet etti. Ziyafet mahaline yaklaşan Şaver'i karşılamak için yanına giden Salahaddin, yanındaki muhafızlardan çekimeksizin Şaver'i kolundan tutup çekti ve atından düşürdü. Hadiseyi gören dalkavuklar der-

Irak'ta bütçe depremi... Kürdistan Bağdat'tan çekilebilir!

Irak parlamentosu, 88 milyar dolarlık 2018 bütçesini Kürt vekillerin boykotuna rağmen kabul etti.

Bağdat'taki merkezi hükümetle Kürdistan ittifakı arasındaki gerilim-

boykot ettik ve maruz kaldığımız adaletsiz muameleden ötürü, Kürdistan'ın Irak'taki tüm siyasi süreçten çekilmesi yönünde öneriler var" tepkisini gösterdi.

in aşılamadığı Irak'ta, uzun zamandır tartışılan 2018 bütçesi kabul edildi. Erbil'in aldığı payı yaklaşık yüzde dört oranında azaltan 88 milyar dolarlık (104 trilyon Irak dinarı) bütçeye dair oylama, Kürt vekillerin boykotuna rağmen yapıldı. Kürt vekiller, Bağdat'taki siyasi süreçten tamamen çekilmeyi görüştüklerini açıkladı.

Reuters ajansına konuşan Kürt milletvekili Aşvak Jaf, "Oylamayı

Rûdaw'a demeç veren Maliye Komisyonu Üyesi Mesud Haydar ise "Yaptığımız tüm görüşmelere rağmen Kürtlerin hiçbir talebi kabul edilmedi" deyip, Irak'ın Kürt Cumhurbaşkanı Fuad Masum dahil, Bağdat'tan çekilme çağrısı yaptı. Haydar, "Elimizdeki kartlar henüz bitmedi. Tüm Kürt liderlerinin bir araya gelerek bu duruma tavır göstermesi gerekiyor. Irak Cumhurbaşkanı'ndan tüm Kürt

lider ve temsilcilerine kadar Bağdat'tan çekilmemiz gerekiyor. O zaman onlar bize mecbur kalacaktır" dedi.

Yeni Bütçede Ne Var?

Irak'ın 104 trilyon dinarlık yeni bütçesi, günde 3.8 milyon varil petrolün 46 dolardan satılacağı yönünde bir ihracat tahminine dayanıyor. Hükümet gelirlerinin 91.64 trilyon dinarı (77.6 milyar dolar) bulacağı, 12.5 trilyon dinar (10.58 milyar dolar) bütçe açığı verilmesi öngörülüyor. Günde 3.8 milyon varil petrol ihracatının 250 bin varilinin Kürdistan bölgesinden gelmesi bekleniyor.

Öte yandan, Kürdistan Bölgesel Yönetimi'ne Saddam Hüseyin'in devrilmesinden bu yana merkezi bütçeden verilen yüzde 17 oranındaki pay, yüzde 12.67'ye düşürülüyor.

Irak yönetimi, geçen ay Kuveyt'te düzenlenen yeniden inşaat toplantısında 30 milyar dolarlık bağış sözü almıştı. Türkiye de en büyük bağışçı olduğunu açıklamıştı. **Nerina Azad**

PDK: Bağdat'ın mezhepçi politikaları çözüm yollarını tıkıyor

Kürdistan Demokrat Partisi (PDK) yaptığı açıklamada, Bağdat hükümetinin mezhepçi yaklaşımlarının çözüm yollarını tıkadığı ifade edildi.

PDK tarafından Irak ile Kürdistan arasında 11 Mart 1970 tarihinde gerçekleştirilen anlaşmasının yıldönümü dolayısıyla yayımlanan açıklamada, Bağdat hükümetinin taraf politikalarının yaşanan sıkıntıları daha da derinleştirdiğine vurgu yapıldı. 11 Mart 1970 yılında Kürdistan ile Irak arasında imzalanan ilk anlaşmanın yıldönümü dolayısıyla Kürdistan Demokrat Partisi (PDK) tarafından açıklama yayımlandı.

Açıklamada, Bağdat hükümetinin tek tip yönetim tarzı, gelir ve idaredeki tekelci adımları ve demografik değişim çabalarına sorunları derinleştirdiği belirtilirken, toprak işgalleri, mezhepçi ve partililik gibi yaklaşımların ise çözüm yollarını tıkadığına işaret edildi.

Kürdistan Bölgesi'nin zor bir süreçten geçtiğinin altı çizilen açıklamada, Kürdistan'ın her zamankinden daha çok birliğe ihtiyacı olduğu ifade edildi. **K24**

Sunni Arap siyasetçi: Başkan Barzani gerçek bir lider

Iraklı Sünni siyasetçi Başkan Barzani'nin gerçek bir lider olduğunu ve Iraklı yöneticilerin en sonunda Başkan Barzani'nin elini öpmeye mecbur kalacağını söyledi.

Bir televizyon programına katılan Selahattin Bölgesi'ni İnşa Kongresi Genel Sekreteri Nacih Mizan, Irak genel

seçimlerine müdahale edilmemesi halinde Kürdistan Demokrat Partisi'nin(PDK) en yüksek oranda oy alan siyasi parti olacağını belirterek "Geleneksel bir parti . Uzun bir çalışma tarihi var. Hiçbir zaman tavrından vazgeçmiyor ve partilerinden kopuş olmuyor" yorumunda bulundu.

Nacih Mizan, Kürdistan Başkanı Mesud Barzani'nin bağımsızlık referandumu ile Kürdistan halkının bağımsızlık iradesini ortaya çıkardığını ifade ederek bu süreçte verilen taviz ve siyasi tenezzülün geçici olduğunu Kürdistan'ın uzun vadede güçleneceğini dile getirdi.

Arap siyasetçi Irak ve Kürdistan Bölgesi'nde kendi koltuğundan vazgeçme erdemliliğini gösteren tek liderin Barzani olduğuna dikkat çekti. "Irak'taki tüm yöneticiler en sonunda Erbil'e giderek Barzani'nin elini öpmek zorunda kalacaklar" diyen Nacih Mizan, "Çünkü O gerçek bir lider. Şimdi Irak'ı yönetenler dünün çocukları... Hepsi Londra ve Tahran'dan tankların üstünde Irak'a getirildiler" şeklinde konuştu.

Basnews

Kürdistan Bölgesi'nden Efrin'e üçüncü heyet

Kürdistan Bölgesi'nden ikinci bir heyetin Rojava'nın Efrin kentini ziyaret edeceği ifade edildi. Aralarında Müslüman, Hristiyan ve Zerdüşterin temsilcilerinin bulunduğu heyette siyasiler de yer aldı. Bugün Kamışlo'ya ulaşan heyet, Cizire Kantonu Dışişleri Sorumlusu Abdulkerim Omer tarafından karşılandı.

Heyetin, Efrin'i ziyaret ederek kentin durumunu yerine incelemesi bekleniyor. Kürdistan Parlamentosu'ndan bir heyet 10 Şubat'ta Efrin'e ilaç ve tıbbi yardımı ulaştırmak amacıyla Rojava'ya gitmişti. Ardından yine Kürdistan Bölgesi'nden siyasi partilerin temsilcilerinden oluşan bir heyet Efrin'i ziyaret etmişti.

Nerina Azad

SOHR, 50 günlük Efrin bilançosunu açıkladı

Londra merkezli Suriye İnsan Hakları Gözlemevi (SOHR), Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) ve Özgür Suriye

Ordusu'nun (ÖSO) 20 Ocak'ta Efrin savaşında geride kalan 50 gündeki can kayıplarını açıkladı. SOHR verilerine göre, Efrin'de yaşayan Kürt, Arap ve Ermeni halklarından 204 sivil yaşamını yitirdi. Yaşamını yitiren sivillerden 32'si çocuk. Gözlemevi, tarafların kayıplarına ilişkin ise 71'i asker olmak üzere 414 TSK ve ÖSO mensubunun yaşamını kaybettiğini, YPG'den ise 376 savaşçının yaşamını kaybettiğini belirtti. Ayrıca Efrin'e bir süre önce gelen Suriye ordusuna bağlı 'Ulusal Savunma Kuvvetleri'nden (NDF) en az 81 kişinin yaşamını yitirdiği kaydedildi.

Nerina Azad

Kürdistan kralı Şeyh Mahmud Berzenci, Kürtçe "Banga Heq" gazetesini çıkardı

Tarihte bugün yani 8 Mart 1923 yılında Kürdistan Kralı Şeyh Mahmud, Bangi Hak (Hak Çağırısı) isimli bir gazete çıkardı. Gazete'nin ilk sayısının adı "Cihat" idi. İngilizlere karşı bütün Kürdistan'da cihat çağırısı yapılmıştı.

Makale sonundaki Kürtçe şarkı Şeyh Mahmud'u dinlemenizi tavsiye ederiz. Çoğumuzun severek dinlediği bu şarkı / stran aslında Şeyh Mahmud Berzenci'yi anlatıyor. Videoda İngiliz uçaklarının Süleymaniye'yi bombalama görüntüleri yer alıyor.

Kürtler o dönem İngilizler komutanlar veya yöneticilerle el sıkışacaklarında ellerini bezle örter öyle sıkardı, bu yazıyı okuduğunuzda size saçma gelebilecek bu uygulamanın aslında çok haklı / onurlu gerekçelerinin olduğunu göreceksiniz.

Şeyh Mahmud neden 8 Mart'ta Bangi Hak gazetesini çıkarmıştı?

İşte ZERnews "Tarihte Bugün" editörünün hazırladığı yazı (Hergün haberdar olmak için ZERnews Facebook Sayfasını beğenin)

Şeyh Mahmud Berzenci hayatını kendi halkına adayan, kendi döneminde Ortadoğu'da ve İslam dünyasında onurlu bir mücadele veren yegane bir lider, Kürtleri'n kralıydı. Özellikle İslam dünyasına kan ve göz yaşı getiren, günümüzde dahi fitne unsuru olan Britanya Krallığı (İngiltere)'ye karşı amansız bir mücadele verdi.

Öyleki İngiltere tarihte ilk kez savaş uçaklarını Şeyh Mahmud Berzenci'ye karşı kullanmış, dönemin başkenti Süleymaniye'de taş üstünde taş bırakmadı.

Şeyh mahmud 1881 yılında Kürdistan Bölgesi'nin Süleymaniye kentinde dünyaya geldi. Ailesi Kürdistan genelinde geniş ve güçlü bir etki yani nüfuza sahipti. Dini olarak İslam'ın Kadiri tarikatından olan Şeyh Mahmud Berzenci, halkına karşı sorumluluk sahibiydi, ulusal duyguları güçlü bir gençti. Aktif ve pratik kişiliği ile sürekli halk ile içiçeydi. Geleceğinin parlak olması işgalci ülkelerin dikkatini çekmiş çok defa kendisi için yakalanma kararı çıkarılmıştı. Çok defa İngiliz hükümeti tarafından yakalanıp zindana atıldı. O dönem İngiltere (Britanya) Kürt düşmanlığı ile ön plana çıkıyordu.

Sebebi ise şudur; Kürt kral Selahaddin Eyyubi Avrupa ortak güçlerinin elinde olan Kudüs Krallığına son vermişti. O zaman Hristiyanların dini lideri Papa kahrından ölmüştü. İngiltere o zamandan beri Kürtleri karşı intikam duygusu ile hareket ediyor. 20. yüzyılında başından günümüze dek Kürtlere yapılan katliamlar incelenirse İngiltere'nin planlayıcı, uygulayanların piyonu olduğu görülür. Nitekim son Kerkük ve Afrin olaylarında (2018) dahi İngiltere Birleşmiş Milletler'in Kürtler'in faydasına olabilecek maddeleri sildirdi, imzalanmasına izin vermedi.

Şeyh Mahmud Berzenci 1918 yılında Süleymaniye merkezli Kürdistan hükümetini kurdu. Osmanlı'da İrkçı Jön Türkler'in ikti-

darı ele geçirmesi üzerine Şeyh Mahmud'un babası Şeyh Said Berzenci de direniş savaşı başlatmış, uğradığı suikast üzerine şehit edilmiş, kendisi de yargılanmıştı.

Şeyh Mahmud resmi kurumlar da Kürtçe'nin resmi dil olmasına karar verdi, Arapça, İngilizce, Farsa ve Türkçe'yi resmi dil olmaktan çıkardı.

Şeyh Mahmud Berzenci hem çok zengin bir ailedendi hem de

Kadiri Tarikatı lideriydi. Bununla beraber bir lider edası çocukluğundan itibaren kendisinde görülüyordu. Karizması, kararlılığı, becerisi ve ikna kabiliyeti göze çarpıyordu.

Kürt Devleti'nin kurulması için bütün imkanları ile üstün bir çaba sarfetti. Kürdistan devletine karşı duran, İngilizlere karşı ilk devrim mücadelesini 1919 yılında, Bazıyan Geçidi'nde başlattı. Şeyh Mahmud bu savaşta yaralı olarak esir alındı.

İngiltere Kürt kralı Kuveyt'e oradan da Hindistan'a sürgün eder.

Ancak Şeyh Mahmud devrim mücadelesini durdurmadı, önüne koyduğu proje uzun solukluydu. Kendisi esir olsa da ona bağlı olan Kürt halkı İngilizlere rahatlık vermiyordu. 1922 yılının Sonbahar'ında İngiltere onu Süleymaniye'ye getirmek zorunda kalır.

09.10.1922 yılında ikinci defa Kürdistan Hükümeti'ni ilan eder:

- 1- Başbakan Şeyh Kadiri Hefid
- 2- İçişleri Bakanı Şeyh Muhammed Garip
- 3- Maliye Bakanı Abdulkerim Alaka
- 4- Eğitim Bakanı Mustafa Paşa
- 5- Savunma Bakanı Salih Zeki Sahibkiran
- 6- Adalet Bakanı Hacı Molla Sait Kerkükizade.

İngilizler onu Süleymaniye'ye getirdiğine pişman olmuştu. Mart 1923 yılında İngilizler Süleymaniye şehrini havadan bombalar. Bu hava bombardımanı bir ilti. Yani tarihte ilk kez savaş uçakları Kürtler üzerinde denenmişti.

O dönemin İngiliz yetkili Wilson, Kürtlerin olduğu bir yerleşim yerine karşı saldırıp yeni silahlarını deneyecekti. Ancak bir komutanın konuşması o yerleşim yerinin bombalanma kararını iptal eder. Konuşmasında şöyle demişti: "Orada az sayıda da olsa Araplar da yaşıyor. Araplar zarar görür."

Hava bombardımanı ile kentin viran edilmeye başlanması üzerine Şeyh Mahmud Süleymaniye şehrini terketti. Ve İngilizler Süleymaniye'yi işgal eder.

Şeyh Mahmut, Serdeşt yakınlarında bir mağaraya yerleşip 8 Mart'ta Bangi Heq (Hak Çağırısı) adlı bir gazete çıkarıp ilk sayısını "cihad" çağırısına ayırır. Salih Zeki komutasında "Kürt ulusal ordusuyla" direniş hazırlığını sürdürür.

Haziran 1923 yılında ise İngilizler Süleymaniye'yi terketmek zorunda kalır. Şeyh Mahmud Berzenci tekrar şehre döner. Ve 3'üncü Kürdistan Devleti

Hükümeti'ni ilan etti. Mart 1924 yılında Kürdistan Hükümeti yıkılır.

Ancak Şeyh Mahmud İngilizlerin tüm saldırı ve yıkımlarına karşın Eylül 1930'da tekrar Kürdistan Devleti'ni ilan etti, devrim mücadelesi başlattı.

1931 yılında Avbari Bölgesi'nde Irak ordusu ile savaşa girdi. Ancak İngiltere ve Irak'a karşı Kürdistan Devleti'ni ayakta tutamadı.

10 Ekim 1956'da Kanser hastalığı sebebiyle hakkın rahmetine kavuştu. Cenazesi Süleymaniye şehrine getirildi. O zaman oğlu Şeyh Latif zindandaydı. Halk cenaze merasiminde Şeyh Latif'in serbest bırakılması için Şeyh Mahmud'un cenazesi ile yürüyüş yaptı.

Iraklı güçlerin ateş etmesi üzerine 2 mermi Şeyh Mahmud'a isabet etti, çok sayıda gösterici de şehit oldu. Şeyh Mahmud Berzenci Süleymaniye Ulu Camii'de Hacı Kak Ehmedi Şeyh'in yanında defnedildi.

ZERnot -1: Şeyh Mahmud Berzenci Kürdistan devletini ilan edince Barzanilerin lideri Şeyh Ahmed Barzani 19 yaşındaydı. Kürt kral Berzenci'nin İngilizlerle savaştığı haberinin gelmesi üzerine hemen Barzan'dan iki askeri birlik Kürt Krala destek vermek için gönderilir. Ancak bu birlikler savaş alanına yetmeden Şeyh Mahmud Berzenci yaralanmış ve esir alınmıştı. ZERnot -2: Şeyh Mahmud Berzenci, Kürdistan Devleti'ni ilan edince İran'a karşı mücadele ederek çok sayıda şehri kurtaran Simko Ağa Şikaki ordusu ile beraber Süleymaniye'ye gider. Şeyh Mahmud bu Kürt lideri karşılamak için hazırlıklar yapar. Simko Ağa Şikaki Süleymaniye'ye vardığında Kürtçe okullarda eğitim gören ortaokul öğrencileri onu marş okuyarak karşılar, kendisine çiçekler takdim edilir. Bir devlet töreni ile karşılanmıştı. Askeri güç, başarı ve karizma olarak Şeyh Mahmud Berzenci'den çok daha güçlü olan Simko Ağa Şikaki eğilerek "Ey Kürdistan kralı, emrindeyim" der.

ZERnews

Şivan Perwer'den Efrin mesajı

Dünyaca tanınan Kürt sanatçı Şivan Perwer, yüreğinin Efrin halkı için çarptığını belirterek, "Efrin, Şengal, Kerkük, Kırmaşan ve

maniye'ye kadar çok büyük ve cennet gibi güzel bir ülke olduğunu belirten Perwer, "Fakat malesef parçalanmış bir halde ve Kürt

en güzel kentlerinden biri. Efrin'in doğal güzelliği, bağ ve bahçeleri başka hiç bir yerde yok. Kürtler savaşa karşıdır ancak kendi aralarında birlik olamıyorlar. Ağaç kurdu gibi içerden birbirlerini kemiriyorlar. Kürt hareketleri birlik olup kendi bilidklerini dayatmazlarsa Kürt halkı güçlü bir halktır, sesini dünyaya duyurur. O zaman dünya da Kürtleri tanır." "Efrin halkı için yüreğimiz yanıyor" diye Perwer, Efrin, Şengal, Kerkük ve Kırmaşan için elimizden ne geliyorsa yapmaya hazır olduğunu dile getirdi.

Kırmaşan'da yaşanan depremden dolayı büyük üzüntü yaşadığını belirten Perwer, "Bir süre önce Kırmaşan kentinde büyük bir deprem oldu. Malesef oradaki halkımıza yeterince yardım ulaşmadı. Kırmaşan büyük ve tarihi bir Kürt kentidir. Rûdaw aracılığıyla Kırmaşan halkına selamlarımı gönderiyorum. Kırmaşan için özel bir şarkı hazırlıyorum." dedi.

Perwer ayrıca Diyarbakır, Şirnak ve Mardin'deki hendek olaylarını da eleştirdi. **Nerina Azad**

bütün Kürdistan için elimizden ne gelirse yapmaya hazırız" dedi.

Rûdaw'ın internet sitesinde yer alan konuşmasında, Kürdistan'ın Kırmaşan'dan Mahabad'a, Amed'den Efrin'e, Qamişlo'dan Süley-

halkının elinde değil" dedi.

Kerkük ve Şengal'de Kürtlerin başına büyük felaketler geldiğini dile getiren ünlü sanatçı, "Şimdi Efrin benzeri bir işgal ile karşı karşıya. Yazıktır, Efrin Kürdistan'ın

PYD: ABD Kürtleri pazarlık konusu yapmamalı

PYD yetkilisi ABD'nin Türkiye ile müttefiğini güçlendirmek için Kürtleri ve Doğu Fırat bölgesini pazarlık konusu yapmaması gerektiğini söyledi.

ABD ile Türkiye'nin Minbec ve Doğu Fırat konusunda anlaştıklarına ilişkin iddiaları PYD Dışişler Komitesi üyesi Dara Mistafa'ya sorduk. BasNews'e konuşan Dara

yorumlayarak sözlerini şöyle sürdürdü: "Efrin'i altın tepside Türkiye'ye sunan Rusya'yı mı, ABD'yi mi tercih edece? Türkiye'nin Suriye'de bu dönemde taraf belirlemesi gerekecek."

Rusya'nın Türkiye'ye yönelik planlarına değinen PYD'li yetkili bu konuda ise şunları dile getirdi: "Rusya, Türkiye'yi NATO'dan uzaklaştırma, ABD ile Fırat'ın doğusunda karşı karşıya getirmeyi, Kürtleri bu bölgede zayıflatarak Suriye rejim güçlerinin bölgeye girmesini planlıyor."

ABD'nin Türkiye ile pazarlığında Kürtleri kurban etmemesi gerektiğini belirten Dara Mistafa, "ABD Türkiye ile müttefik olmaya devam edecekse bunu Kürtler ve Fırat'ın doğusunu pazarlık konusu ederek yapmamalı" uyarısında bulundu.

PYD Dışişler Komitesi üyesi Dara Mistafa, Fırat'ın doğusunda Suriye'de bulunan tüm uluslararası güçlerin oyunları ve ellerindeki kozların açığa çıkacağını sözlerine ekledi. **BasNews**

Dün Almanya basınına konuşan Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, ABD'li mevkidaşı Rex Tillerson ile yaptığı görüşmede Minbec ve Fırat'ın doğusu konusunda ABD ile mutabık olduklarını açıkladı.

Mistafa, Türkiye'nin ABD ile yakınlaşmasını "pusulayı şaşırmak" olarak tanımlayarak "Eğer bu mutabık kalma doğru ise Rusya ile ABD arasında seçim yapma konusunda Türkiye'nin pusulayı şaşırdığını gösterir" şeklinde

HAK-PAR heyeti Mela Mustafa Barzani'nin kabrini ziyaret etti

Genel Başkan Yardımcısı Cafer Sterk, PM üyeleri Arif Sevinç, Fazlı Taşkan ve Hewler temsilcisi Zana Sezen'den oluşan HAK-PAR heyeti 9 Mart 2018 tarihinde Mela Mustafa Barzani'nin kabrini ziyaret ederek çelenk bıraktı.

Heyeti protokol sorumlusu Şeyh Xelat Barzani karşıladı. HAK-PAR heyeti ile makamında uzun bir sohbet gerçekleştiren ve birlikte yemek yiyen Şeyh Xelat Barzani, heyetin kabir ziyaretine de eşlik etti. Şakir Epözdemir'in de eşlik ettiği HAK-PAR Heyeti Kürdistan özgürlük mücadelesinin ölümsüz önderi Mela Mustafa Barzani'nin kabrine çelenk bıraktı, saygı duruşunda bulundu ve fatiha okudu. Genel başkan yardımcısı Cafer Sterk kısa bir konuşma

yaparak şu ifadeleri kullandı "Büyük Kürt önderi Mela Mustafa Barzani, çocukluğumuzdan bu yana senin adınla, yarattığın destanla büyüdük. Senin çizdiğin ve halkımızı özgürlüğe taşıyan

hattı kendimize rehber yaptık. Biz HAK-PAR ve Kuzey Kürtleri senin destanının yaşaması ve hedefine ulaşması için her türlü çabayı göstereceğiz. Huzurunda saygıyla eğiliyoruz" **dengekurdistan.nu**

Ali Avni: Bayrak Bez parçası değil, bir milletin sembolüdür

PDK Yönetim Kurulu üyesi Alî Avnî, Kürdistan bayrağına hakaret eden YNK'li Aras Cengî'ye sert yanıt verdi. Alî Avnî, "Kürdistan bayrağı bir 'bez parçası' değil bir milletin sembolüdür" şeklinde tepki gösterdi.

Geçtiğimiz gün YNK Genel Sekreteri Celal Talabanî'nin yeğeni Aras Cengî, Haşdi Şabi milislerinin Kerkük'te Kürdistan bayrağı asılmaması yönündeki telkinlerini desteklemesi tepkilere yol açmıştı. Aras Cengî, Sosyal medya hesabından yaptığı bir paylaşımında "Bir bez parçasının göndere çekilmesi Kerkük'ün istikrarını bozmaktan daha değerli değildir" ifadelerini kullanış ve kentin huzuru için Kürdistan bayrağının Newroz'da asılmamasını istemişti. Kürdistan bayrağına yönelik hakaret eden Aras Cengî'ye PDK Yönetim Kurulu üyesi Alî Avnî'den tepki geldi. BasNews'e konuşan Alî Avnî, "O zaman Kürdistan'da bir toprak parçası ve onun için mücadele etmeye değmez mi demeliyiz! Kürdistan bayrağı bir bez parçası değil bir milletin sembolüdür. Gençlerimizin uğruna can verdiği kutsal bir şeydir" şeklinde tepki gösterdi. **Basnews**

NATO'dan Türkiye'ye Efrin uyarısı: İttifakın değerleri hatırlamalı!

Türkiye'nin ÖSO bağlı güçler ile devam eden Efrin savaşına ilişkin bir tepki de NATO Genel Sekreteri Yardımcısı Rose Götemoller'den geldi. BM Güvenlik Konseyi'nin Suriye geneli 'ateşkes' kararına rağmen

Türkiye'nin ÖSO gruplarıyla beraber Afrin'e dönük operasyonu 49 gündür devam ederken NATO'dan Ankara'ya uyarı geldi. NATO Genel Sekreteri, Türkiye'nin operasyonu kapsam ve zaman bakımından kısıtlanması gerektiğini söyledi.

Brüksel Forumu'nda konuşan Nato Genel Sekreter Yardımcısı Rose Götemoller, "Türkiye bu ittifakın değerlerini hatırlamalı. Bu operasyon bağlamında, bu orantılılık ilkesine bağlı kalmak, sivillerin hedef olmamasına büyük titizlikle dikkat etmek ve bu operasyonu mümkün olduğu kadar kapsam ve zaman bakımından kısıtlamak demektir." ifadelerini kullandı. **Nerina Azad**

Peşmerge Bakanlığı uyardı... Örgütleniyorlar!

Kürdistan Peşmerge Bakanlık Sözcüsü Helgurd Hikmet, terör örgütü DAİŞ üyelerinin Kerkük ve Ninova sınırında hareketlenmeye başladığını söyledi.

Kürdistan Peşmerge Bakanlık Sözcüsü Helgurd Hikmet, son dönemde artan IŞİD saldırılarına dikkat çekti. Kürdistan24'e konuşan Hilme IŞİD'in Kerkük ve Ninova'da örgütlenmeye çalıştığını belirterek şunları söyledi:

Terör örgütü IŞİD üyeleri Musul ve Ninova'nın bazı bölgeleri ile Hawice, Kerkük, Hemrin Dağı'na kadar bir süredir hareket halinde. Silahlı IŞİD üyeleri bu bölgelerde birkaç kez Irak güçlerine de saldırdı. Eylemlerini arttırıyor ve örgütlenme ihtimali var." **Nerina Azad**

HDP: Ji parlemantoyê venakişin

Hevseroka Partiya Demokratîk a Gelan (HDP) Pervîn Buldan ragihand, heta ku ew yek parlamenterer jî bimînin dest ji Parlemantoya Tirkîyê nakişînin.

Hevseroka HDPê Pervîn Buldan li bajarê Diyarbekirê axivî û di derbarê zextên li dijî parlamenterên HDPê de got, hikûmeta AK-Partiyê dixwaze HDPê li dervayî parlemantoyê bihêle. Lê ew yek parlamenterer jî bimînin dest ji parlemantoya Tirkîyê nakişînin.

Pervîn Buldan amaje bi wê jî kir, heger ew ji parlemantoyê vekişin wateya amedekariyên hîlbijartinên 2019an jî namîne. Heta niha mafê parlamenteriyê ji 8 parlamenterên HDPê hatiye standin, herwiha ligel wê, 9 parlamenter jî di girtîgehan de ne.

kurdistan24.net

Emerîka: Em bi alîkariya HSD derbasî Reqayê bûn

Berdeвка Wezareta derve ya Emerîkayê ragehand ku, hêzên hevpeyman bēyî Hêzên Sûriya Demokratîk nedikaribûn biçûna Reqayê.

Di kongireyêke rojnamevanî de berdevka wezareta derve ya Emerîkayê Heather Nauert ragehand ku, hêzên hevpeyman bēyî Hêzên Sûriya Demokratîk nedikaribûn biçûna Reqayê. Heather Nauert da zanîn ku, hêzên Hevpeyman di şerê li hember DÎŞê de nedikaribû bēyî HSDê biçûna Reqayê. Nauert di berdwamiya axaftina xwe de destnîşan kir ku "ji hêzên HSDê beşek ji eniya şer yê li hember DÎŞê vekişyan çûn Efrînê, ev yeke bandor li ser şerê DÎŞê belav kir û vê yekê jî nîgeranî li cem Emerîkayê çêkiriye."

Nerina Azad

Hevpeymaniya Navdewletî: Dê YPG herêma Firatê bernede

Hevpeymaniya Navdewletî ya Dijî DAIŞê ku Amerîka pêşengiya wê dike, ragihand ku dê Hêzên Sûriya Demokratîk (HSD/QSD) li herêma Firatê bimîne. Li gor daxuyaniya hevpeymaniyê ya bo medya rûsî, "Derketina hin yekîneyên HSDê ji herêma Firatê, bi awayekî zelal nîşan da ku çiqas balê ji ser têkoşîna DAIŞê dûr dike."

Di daxuyaniya hevpeymaniyê de hat diyarkirî, dê hêzên HSDê li herêma Firatê bimînin û ji ber wan hêzan DAIŞ asteng û lawaz kiriye, dê bi piştgiriya hevpeymaniyê êrîşên hesas ên ser dijmanan bi wan hêzan bidomînin. Rayedarên hevpeymaniyê tevliheviya rewşa Bakurê Sûriyê bi bîrxistin û bal kişandin ser ku dê têkoşîna dijî DAIŞê hinekî dirêj baje, lewra terorîst sivilan wek mortal bikar tînin û xwe vedişêrin.

Rayedarên hevpeymaniyê di heman daxuyaniyê de, ji ber ewlekariyê nexwestin hejmara hêzên HSDê yê terka herêma Firatê kirine bidin.

Nerina Azad

Barzanî: Ta niha jî şikandina hevpariyê li Iraqê berdewam e

Serokê Partiya Demokrat a Kurdistanê Mesûd Barzanî bi boneya derbasbûna 48 salan bi ser rêkeftina 11 Adarê re, peyamek belav kir û tê de ragihand, ta niha jî şikandina hevpariyê li Iraqê berdewam e.

Serok Barzanî di peyamekê de ku li malpera xwe ya fermî li ser tûra Internetê belav kiriye ragihand, t niha bi hizrê îkariyê serderî ligel Kurd tê kirin.

Deqê peyama Serok Barzanî: Îro 48 sal bi ser yekem rêkeftina di navbera gelê Kurdistanê û hikûmeta Iraqê de derbas dibe, ku tê de dan bi beşek ji mafên gelê Kurdistanê hat dayîn.

Piştî 48 salan û piştî jenosidkirina gelê Kurdistanê û derbasbûna qon-

axên curbicur, îro ew rêkeftin û tevahiya rêkeftinên din bi destûra 2005an ve ji aliyê Bexdayê vet ê binpêkirin û piştî dîrokeke tijî karesat,

hîna şikandina hevpariyê berdewam e û hîna her bi hizrê înkâr û perawîzkirinê serederî ligel gelê Kurdistanê tê kirin.

kurdistan24.net

Qetlîama li Efrînê û bêdengîya Rêxistina Neteweyên Yekgirtî

Konseya Ewlekarîya Rêxistina Neteweyên Yekgirtî (KERNY), li seranserê Suriyê bi mebesta alîkarîya mirovî bona 30 rojî biryara agirbestê standibû, lê heta îro him li Efrînê û him jî li Xûteya Rojhilat şerekî dijwar diqewime.

Konseya Ewlekarîya Rêxistina Neteweyên Yekgirtî (KERNY), li seranserê Suriyê bi mebesta alîkarîya mirovî bona 30 rojî biryara agirbestê standibû, lê heta îro him li Efrînê û him jî li Xûteya Rojhilat şerekî dijwar diqewime.

Layên şer, taybetî Tirkîyê naxwaze guncîn be bi biryara

Mebesta wî ji pengan, wekî tîzanî KE ya Rêxistina Neteweyên Yekgirtî ye, ku ji panzde dewletan pêk têt, ji vana penc endamên herdemî ne, ku ewan Dewletên Yekbûyî Amerîka (DYA), Federasyona Rusya, Çîn, Fransa û Brîtanyaya Mezin (Îngilîzistan) in, yê mayî her du salan carekê di Civîna Giştî da ji endamên Neteweyên Yekgirtî bona du salan tîlbi-jartin.

Heta îro KE bona mijar û pirs-girêkên şibandî gellek biryar stend, taybetî bona Iraqê, bona Efganîstanê û herweha di barê pirs-girêka

hewesên emperyal, neyartîya DYAYê û herweha mirov dikane rewşa siyaseta navxweyî jî wekî pêkerekî destnîşan bike.

Li Suriyê rewşek balkêş heye, li Xûteya Rojhilat Rusya û Suriyê bihevra êrîş dikin, lê heman Rusya li Efrînê destûrê dide êrîşa Tirkîyê ku em dizanin di navbera Tirkîyê û Suriyê da dijmintî heye.

Dîsa, li Minbiç û rojhilat DYAYê li dijî rejim hevpeymanên hev in, lê li Efrînê HSD neçar bû ku banga alîkarîya Şamê bike.

Pirs ev e, çawa dibe ku Rusya destûrê dide neyarê hevpeymanê xwe, ango Suriyê, daku em dizanin li ser daxwaza Suriyê Rusya li wî welatî ye.

Neyartîya DYAYê berçavê Rusyayê reş dike

Weha dixuye ku daxwaza Rusyayê ya lawaz û sistkirina NATOyê ye, ku li ser Tirkîyê ra mebesta xwe bicî dike û herweha, bona Rusyayê berjewendî berî her-tîştî digre ku xwîna Kurdan têt rijandin.

Divê mirov hay jê hebe, ku Rusya dikane li her bajarekî Suriyê bi dewlet an hêzekê va hevpeymanê bike, bi şertê ku bila berjewendiyên wî û strajetîya ew daraştîye li berçav bêt girtin.

Strajetîya Rusyayê têkbirina DYAYê li Suriyê ye, dixwaze bi destê Tirkîyê mebesta xwe pêk-bîne, bona amancê xwe Kurd qurban hîlbijart û avêt ber lingê hovitiyê.

Li beramberê vê hovitiyê û herweha strajetîya Rusyayê DYAYê bêdeng e, heta hinek daxuyanîyên wê herdicî hovitiyê xetertir dike.

Bawerim DYAYê jî dê zanibe, ku êrîşa Tirkîyê ya li ser Efrînê metirsîyek mezin e li ser hebûna DYAYê li Suriyê ye.

Ev çawa destek û piştevanîye ku gund, bajarok û xwezaya Efrînê têt rûxandin, şerekî dijwar diqewime, lê tene qîma xwe bi daxuyanîyan tîne, wekî têt gotin dibetîyek ne dûr e ku ew daxuyanî bêtir hovitiyê pîj dikin.

Divê DYAYê zanibe ku êrîşa li ser Efrînê û bigiştî gefa li ser Kurdan, di heman demê da çê leqandina li dijî wê û têkbirina strajetîya wê ye.

nerinaazad.info

agirbestê va, di êrîşên xwe da berdewam e û di axaftinên rayedarên vî welatî da xemsariyek balkêş heye.

Di şer da hemû çekên giran bikar tînin, bi firokên şer, tank û topan bombebaran têt kirin, him li Xûteya Rojhilat û him jî li Efrînê bi sedan kesên sivil û şervan tînin kujtin, lê ji KERNY deng der-nakeve.

Tenê du caran Fransa daxwaza bi guncîna agirbestê va dike, him li Xûteya Rojhilat û him jî li Efrînê, hinek dewlet taybetî dewletên ku bi Tirkîyê va bazirganîyek fireh dikin, ji çekan bigrin hemû teknolojiyê difroşên vî welatî, ji ber vê bi nîvdevkî banga parastina sivilan dikin, ne guncîna bi agirbestê va.

Ev helwesta KE û bêdengîya endamên Konseyê gotina serokkomarê Tirkîyê R. Tayyip Erdogan tîne bîra mirov, ku gelek caran gotibû û hê jî dibêje, "Cîhan ji pengan mezintir e".

Filistinê da, hinek ji vana hatin veto kirin, lê yê din li ser erde bicî bûn.

Ango, Rêxistina Neteweyên Yekgirtî li biryaran xwe xwedî derket, lê îro pir mixabin li hemberî kujtina sivilan, rûxandina gund û bajarokên Efrînê bêdeng e.

Mirov difikir e, gelo Erdogan dixwaze sîstema RNK bêbandor bike û wekî ew dibêje, biselmîne ku cîhan ji pengan mezintir e?

Jixwe, ew xwe wekî pêşengê alema Îslamê dibîne, heçkû rastî ne wekî xewn û hêviyên wî ne.

Ji herêmekê heta herêmek din tîfaq tînin guhertin

Îro li Suriyê ji herêmekê heta herêmek din tîfaq tînin guhertin, destê kê di berîka kê da ye mirov tînagehê, ango êdî tîfaq ne wekî berê neguhêrbar in (stabil), berevajî guhêrbar in.

Gellek sedemên vê hene, ewil berjewendî giran dikşînin, herweha aloziya li Rojhilata navîn û daxwaza li herêmê bicî bûn,

Barzanî li Hewlêrê pêşwaziya Douglas Silliman kir

Serokwezîrê hikûmeta Herêma fermî ya hikûmeta Herêma Kurdis-
Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî li tanê, Nêçîrvan Barzanî û Qubad

Hewlêrê pêşwaziya û Balyozê Talebanî li Hewlêrê pêşwaziya
Amerîkayê yê li Iraqê Douglas Silli- Balyozê Amerîkayê yê li Iraqê Dou-
glas Silliman kir. Li gor daxuyaniya malpera glas Silliman û heyeta ligel wî kir.

Di hevdîtîne de geşedanên herî dawî ya pêvajoya diyaloga navbera Hewlêr û Bexdayê, mijara hilbijartî-
inên Iraq û Herêma Kurdistanê, Konferansa Navneteweyî ya Avaki-
rina Iraqê li Kuwêtê, plana avakirin û teşwîqa sektora taybet ji bo beş-
dariya vê pêvajoyê hat gotûbêjkirin.

Herwiha di beşeke din a hevdîtî-
inê de li ser sedemên ku dibin fak-
tora çalakbûna zêdetir û pêşvebiri-
na aboriyê li Iraqê, hêsankariya ji
bo pêvajoya avakirinê û rêxweşkiri-
na li ber veberhêner û kompaniyên
biyanî bo pêvajoya avakirinê,
gotûbêjkirina çend mijarên din ên li
ser herêm, Iraq û Herêma Kurdis-
tan û qonaxa piştî DAIŞê, beşeke
din a hevdîtîne bû. **Nerina Azad**

Îlham Ehmed: Li dijî Tirkîyê rabin ser piyan

Hevseroka Encûmena Sûriyê ya demokratîk Îlham banga lezgîn kir û daxwaz ji kurdan kir ku, derkevin cadeyan û li dijî Tirkîyê derkevin.

Di nivîsekê ku, li ser rûpela xwe ya Tîqîterê banga Kurdên li tevahiya cîhanî kir ku, Efrîn ketiye qonaxê heştyar de û rewşa wê metirsîdar e.

Îlham Ehmed di bangeke lezgîne de dibêje ku, dive hemu kes derkevin kolan û cadeyan û li dijî dagîrkirina bajarê Efrînê û kuştina kurdan derkeve. **BasNews**

Îro pêwîstiya bakurê Kurdistanê ji çi heye?

Bi salan e, siyasatmedarên me, rewşenbîr û zanên me her li ser kêmanîya rewşa siyasî ya bakurê Kurdistanê rawestiyên in. Gotinên û nivîsîn. Lê em dinerin ji wan gotin û nivîsana hema yek ji neketine jiyane. Helbet hin îstîsna ne tê de.

Hûn ya rastî bixwazin îro pêwîstiya bakurê Kurdistanê ji gelek tiştan heye. Ji wan gelek tê zanîn û dîtin. Lê mixabin hin hene, çavên xwe digirin ji bona wan nebînin, hin guhên xwe digirin ji bona wan dengên lazim nebîhîzin. Hina zimanê xwe xwarina bo nebîjin.

Bi salan e, siyasatmedarên me, rewşenbîr û zanên me her li ser kêmanîya rewşa siyasî ya bakurê Kurdistanê rawestiyên in. Gotinên û nivîsîn. Lê em dinerin ji wan gotin û nivîsana hema yek ji neketine jiyane. Helbet hin îstîsna ne tê de.

Mirov zêde yî çel salan tiştekî bêje û ew pêk neyê, divê mirov êdî vê pîrê ji xwe bike. `Ya ez şaş dibêjin û li gor rewşê tevnagerim. Ya jî em fêhm nakin ku em ê çawa xwe bi hêz û qawet bikin`. Ya herî girîng û li gor min destên tarî ji roja tevgera bakurê Kurdistanê bi şûra neteweyî dest avêtîye meselê, ketiye nava wan û nahêle tevgera bakurê kurdsitanê xurt bibe.

Ew destên tarî bi rêya du sedema ketine nava me û her dem ev ji bona têkbirina tevgera Kurdistanê bi kar hatine anîn. Destek ji destên çepên tirkên e, em ji wan gelek tiştên xerab fêhm bûne ya jî wan em weha fêhm kirine ku em hê jî nikarin dev ji vê berdin.

Ya dudan jî tesîra dînan angî olê ye ku wan jî bi rêya ummetê xwestine û dixwazin kurdan ji rêya wan a neteweyî vegerîne. Ez pir bi rehetî dikarim bêjim ev herdu jî bi serketine. Ji ber ku herdu jî bi destê dewleta kûr angî ergenekonê tene meşandin.

Bi serketine, ji ber ku hêjî vana di nava tevgera Kurdistanê de xurt in. Li ser kar in û nahêlin tevgera xurt û neteweyî li bakurê Kurdistanê pêk bê da ku ew jî bikaribe alîkariya brayên xwe yê perçên din jî bikin. Çep û oldarên tirkên yê ku ergenekon wan bi rêve dibe, welatparêzin kurdan fêhm gelek tiştên xerab kirine ku ew zû bi zû nikarin doza gelê xwe bi awayekî neteweyî bidomînin.

Çi dema rêxistineke neteweyî dikeve ser rê kar û barê welatparêzî dike, ji bona azadiya gelê xwe bedel dide. Tam tê wê konaxê êdî wê bibe alternatîf, em hew dibînin perçê dibe. Ev perçebûn çawa pêk tê, wê lawazbûnê kî û çima pêk tînin heta niha jî nehatiye zanîn. Ya rastî tê zanîn. LÊ.....

Rêxistin û partiyên me jî di vî warî de xwe newestandine, ya ji destên wan nehatine ya jî nikarîbûn bigotina .Dibe ku ev rewş li gor hesabê hinan jî be. Ne fikirîne ku çima li wan weha tê. Nafikirin û nikarin sedemê vê perçebûnê bibînin an jî hin hêz û qawet nahêlin ev bê dîtin. Ev bû zêdeyî çel salane her tê gotin ku pêwîstiya bakurê Kurdistanê ji rêxistineke nûjen heye. Li gor vê teze jî hin rêxistinan belav dikin, bê hêz û qawet dikin û me

nedît ew hêza hin tim behsa wê dikin hatiye damezrandin.

Ev mijareke bi serê xwe ye û ez niha naxwazm bikevim nava vê mijara gemarî ku tim ji teref hinan tê meydane angî tînin zimên ku pêwîstiya bakurê Kurdistanê ji rêxistineke nûjen, taze heye.

Gelo çima ew kesên weha dibêjin nanivîsîn û nabêjin ew rêxistina ku ew dixwazin heye. Madem heye çima nanivîsîn û nabêjin;` ku kurdno werin em bi hev re xurt bikin da ku bila alternatîfeke xurt li bakurê Kurdistanê peyde bibe`. Gelo çima partiyên me, rêxistinên me, siyasatmedarên me, zana û bîrewirên me careke li ser vê nasekinin ku ji salên 1970 û heta roja îro tevger, rêxistin û partiyên bakurê Kurdistanê her perçê bûne û nebûne xwedî hêzek xurt û neteweyî.

Ez dibînim û dixwînim ku hê jî ew fikra pêwîstiya bakurê Kurdistanê ji rêxistineke nû heye, di rojevê de ye û ev hê jî tê bi karanîn.

Li gor min êdî ev fikir ji xizmeta kurd û Kurdistanê dîr û ji bona rêxistineke xurt, çalak peyde nebe bi zannetî tê gotin û nivîsîn.

Di dîroka gelê me ya bakurê Kurdistanê ji sala 1970 û heta roja îro her me rêxistina pêwîst bû ye damezrandiye lê dema xurt bûye dîsa me bi destên xwe ew belav kirî ye. Îro piraniya partî û rêxistinên bakurê Kurdistanê ji kesên me yê berê angî ji kadroyên salên 1970 pêk tînin. Hinan her çend rêxistin belav jî kiribin, em dibînin îro dîsa piraniya wan rêvebir in. Ji ber ku kurd fêhm nebûna dema bi ser neketin, pêwîst e dev jê berdin û sedema em bi ser nakevin yek jê jî ev e.

Divê bê zanîn, bi mejiyê salên heftê, bi porên sipî û bi temenê mezin mirov nikare rêxistineke çalak, nûjen û modern damezrîne an bi rê ve bibe.

Daxwaza min ew e ku ew braderên her gotine, dibêjin û wê hê bîjin pêwîstiya rêxistineke nû heye, bila carekê jî binivîsîn ku ew rêxistin heye, da ka were em wê bi hev re xurt bikin, çalak bikin, bi hêztir bikin da ku bibe alternatîf.

Bila carekê jî bîjin û binivîsîn, xelasî û azadî ne di damezrandina partiyên nû de ye. Azadî û serxwebûna Kurdistanê bi xurtkirina hêzeke neteweyî heye û îro em bi girseyî piştigiriya kîjan rêxistin an partiyê bikin ew dikare rola xwe bilîze. Her weha ez dibêjim ew rêxistina ku sibê bikaribe bi erkê xwe yê neteweyî ve rabe, ew rêxistina dikare xelkê xwe li dor xwe bicivîne, ew rêxistina dikare xwedî li rewşenbîr û dezgehên xwe derkeve PAK e. angî Partiya Azadiya Kurdistanê ye.

Çima vê dibêjim;

Bi çalakiyên xwe, bi xebatên xwe., bi dîtin û nerîna xwe, bi nûjenî ya xwe îro ew angî PAK dikare bersîva gelê me bide NA. Ha ew niha têr dike NA. Ew niha partiyê di her warî de mukemele NA. Ew partiya ez, tu em dixwazin ew e NA.

Ev partî kêmaniyên wê hene ERÊ, ev partî weke em dixwazin ew e NA. Lê bi beşdarbûna me, bi alîkariya me, ew dikare bibe ew partiya ku em dixwazin. ERÊ

Divê em vê baş bizanibin ku heta li bakurê Kurdistanê rêxistineke bi hêz, bi qawet dernekeve dê tu yekî jî û eniyeke neteweyî jî pêk neyê.

Bi rêxistinên lawaz mirov nikare hêza xurt bixuliqîne....

Sedema min navê PAKê da ev e; ew ne berdehamiya tu rêxistinên berê ye. Ne îdeolojîk e. Ew teng nafiye û dixwaze xwedî li hemî hêjayiyên gelê xwe derkeve. Partiyêke neteweyî û xwedî helwesta damezrandina Kurdistanê ye. Serokekî wê yî ciwan, zana û tîgîhiştî heye. ÊDÎ HÛN DIZANIN.

Narehetiya YE'yê ser girtina...

Nuenerên YE'yê didin zanîn, ku Tirkîye berendamê Yekîtiya Awrupayê ye û bona wê jî divê li gor standartên demokrasiyê tevbigere û herweha bi taybetî rêz li ber medya azad bigre. Yekîtiya Ewropayê narehetiya xwe li ser cezaya hepsê ya 20 kesên diyar kir, ku bi tawana alîgirên medya ser bi Fetullah Gulen hatine girtin.

Nuenerên YE'yê didin zanîn, ku Tirkîye berendamê Yekîtiya Awrupayê ye û bona wê jî divê li gor standartên demokrasiyê tevbigere û herweha bi taybetî rêz li ber medya azad bigre.

Herweha YE da zanîn ku ew rewşa Tirkîyê û dozên le hember rojnamevanan ji nêzve dişopînin û ew ji girtina gelek kesan nîgeran bûne. **PeyamaKurd**

Şandekê Hikûmeta Iraqê serdana Hewlêrê dike

Ji bo gotûbêjkirina kêşeyên di nav Hewlêr û Bexdayê de û gihîştin bi rêketinekê, sibe şandekê Hikûmeta Iraqê serdana Hewlêrê dike. Li gorî zanyariyên bi dest Kurdistan24ê ketine, biryar e sibe şandekê Hikûmeta Iraqê, serdana Herêma Kurdistanê bike bi mebesta encam-

dana rêketinê li gel Herêma Kurdistanê û çarekirina kêşeyan. Serdana vê şanda Bexdayê di demekê de ye, ku çend rojan berî niha serokwezîrê Iraqê Heyder Ebadî ragihand, ku berî cejna Newrozê ewê mûçeyên fermanberên herdu wezareten perwerde û tendirustiya Herêma Kurdistanê bişîne û firîngên Herêma Kurdistanê veke.

Ji bilî komîteyên hûrbîniyê di lîstên mûçeyên fermanberan de, berî niha jî çend şandên din yê Hikûmeta Iraqê ji bo gotûbêjkirinê derbarê kêşeyên di nav Hewlêr û Bexdayê de, serdana Herêma Kurdistanê kirine.

Ji destpêka sala 2014an ve, Hikûmeta Iraqê budceyê Herêma Kurdistanê birrî ye, piştî çend mehan çekdarên DAIŞê êrişî Herêma Kurdistan û Iraqê kirin, vê yekê jî di warê abûrî û siyasî de, rewşa navçeyê aloztir kir. Piştî sê salan ji birrîna budce û mûçe, referanduma xelkê Kurdistanê ji bo serxwebûnê di 25/9/2017an de hat encamdan, welatîyên Kurdistanê bi rêjeya bêtirî 92% dengê ji bo serxwebûnê dan, piştî Bexda dorpêçêke ezmanî û zemînî li ser Herêma Kurdistan danî û biryara girtina firîngêh û deriyên sînorî yê Herêma Kurdistanê da. **kurdistan24.net**

Putin: Trump dixweze pêwendiyên xwe bi me re asayî bike

Serokê Rûsyayê Vladimir Putin ragehand ku, Serokê Amerikayê Donald Trump dixwaze pêwendiyên ligel Rûsya asayî bike, lê hin hêz dibin asteng.

Di konferansek rojnamevanî de serokê Rûsyayê Vladimir Putin ragihand ku, Serokê Amerikayê Donald Trump dixwaze pêwendiyên ligel Rûsya asayî bike, lê hin hêz dibin asteng. Putin diyarkir ku, Rûsya tu caran hemberî Amerikayê helwest wernegirtiye û xwestiyê xwedî pêwendiyên baş bin. Ew aliyê ku, dorpeç bikar aniyê Amerika ye. Li Kongres, Rûsya xistin e listeya dijminên Amerikayê. Me helwestek weha wernegirtiye. Ez bawer im Serok Trump dixwaze pêwendiyên ligel Rûsya baş bin, lê hin hêz dibin asteng".

BasNews

'Av li ser Efrînê hat birîn'

Birêveberê Navenda Ragihandinê ya Hêzên Sûriyaya Demokratîk(HSD) Mustefa Balî îro ragihand ku Artêşa Tirkîyeyê av li ser Efrînê qut kiriye piştî ku hinek îstasyonên şandina avê li bendava Meydankê kontrol kirine.

Li gorî nûçeya Arta FMê, Balî destnîşan kiriye ku "nêzîkî milyoneke kes li Efrînê hene û niha xeter heye ku bêav bimînin, ji ber Tirkîye pompeya avê topbaran dike".

Balî diyar kir ku şer û peçvûn li Meydankê û mihwerên Cindirês û Şerayê yê çoltera Efrînê dewam dikin û Tirkîye bi tundî bombebaranê dike. Di berdewamiya axiftina xwe de Balî got ku "HSD hîn li bajarokên Cindirês, Raco, Kefer Cenê û Şerayê ne û li dijî Artêşa Tirkîyeyê şer dikin."

Li ser hêzên girêdayî Artêşa Sûriyeyê yê hatibûn Efrînê jî, Balî got, "li gel ku wendahi dan jî lê wan hêzan di asta pêwîst de şer nekir."

Ji aliyê din ve, Çavdêrxaneya Sûrî ya Mafên Mirovan ragihand ku li gel bombebarana zêde ya Artêşa Tirkîyeyê jî lê wan nekariye bajarê Cindirêsê kontrol bikin. **Nerina Azad**

Wezaretê Pêşmerge: DAIŞ dîsa serê xwe radike

Wezaretê Pêşmerge ya Kurdistanê ragihand, rêxistina terorîstî ya DAIŞê li Kerkûk û Mûsilê xwe amade dike dîsa dest bi çalakiyên xwe yê terorîstî bike.

Berdevkê Wezaretê Pêşmerge Helgord Hîkmet ji televizyona K24 re gotiye, dema mirov rûdanên çend rojên

borî yê li Kerkûkê û Mûsilê dide ber hev mirov digihê wê baweriyê ku DAIŞê jî nû ve xwe organîze dike.

Helgord Hîkmet her wiha gotiye, ev jî nîşan dide ku êriş û çalakiyên terorîstî yê DAIŞê dê zêde bibin. Beriya niha Wezaretê Berevaniya Amerîka (Pentagon) jî ragihandibû, DAIŞê li Iraq û Sûriyê dîsa xwe organîze dike. **BasNews**

Peyvdarê YPGê: Tirkîye bi çekên NATOyê êrîşî Efrînê dike

Peyvdarê Fermî yê Yekîneyên Parastina Gel (YPG) Nûrî Mehmûd radigihîne, Tirkîye Efrînê wek deriyê dagîkeriya xwe dibîne, dê li Kobanê û Qamişlo neseke.

Peyvdarê Fermî yê YPGê Nûrî Mehmûd ji K24 re ragihand, li Efrînê şerekî gelekî dijwar ji bo yekpariya Sûriyê tê kirin. Gelê Efrînê û hêzên YPGê berxwedaneke pir mezin li hember artêşa Tirkîyê û grûpên çekdar ên ser bi wê vet e kirin.

Ti cihekî ewle ji Tirkîyê re li Efrînê nîn e

Derbarê gund û navçeyên ku ji aliyê artêşa Tirkîyê û grûpên çekdar ve hatine kontrolkirin de, Mehmûd got, hêzên YPGê li hemû wan navçeyan şerekî dijwar dikin û ziyanên mezin digihînin artêşa Tirkîyê û hevkarê wê ve.

Peyvdarê YPGê tekez kir jî, ti cihekî ewle ji êrîşkeran re li Efrînê nîn e, cihên ku ketinê jî ti sivil lê nemane û hemû welatiyên sivil berê xwe dane navenda bajarê Efrînê, ku niha nêzîkî yek milyon sivil di bajarê Efrînê de ne.

Artêşa Tirkîyê sivilan armanc digire

Li ser amarên şerê li Efrînê, Nûrî Mehmûd aşkere kir, ta niha zêdetir ji 1200 leşkerên Tirk û çekdarên ser bi wê hatine kuştin. Herwiha ta niha jî 280 şervanên YPG û YPJê jî hatine ragihandin.

Derbarê hejmara gurbanîyê sivil de jî got, ta niha zêdetir ji 230 welatiyên sivil şehîd bûne û zêdetir ji 600 welatiyên din jî birîndar bûne. Herwiha bi hezaran mal û xaniyên sivilan, navenda zelalkirina avê, dibistan, nanpêj, mizgeft û zeviyan

hatine topbarankirin.

Derbarê derketina sivilan ji Efrînê de, Peyvdarê YPGê got, hemû ew riyên tîrên Efrînê û ji Efrînê derdikevin ji aliyê artêşa Tirkîyê ve tê topbaran û bombebaran kirin û ti rîyeke ewle nîn e.

Şervanên HSDê yê din jî dê biçin Efrînê

Li ser hatine beşek ji hêzên HSDê ji eniyên şerê Dêra Zorê ji bo Efrînê, Nûrî Mehmûd da zanîn, hêzên ku bixwe ji navçeyên Efrînê û Idlibê hatibû Dêra Zorê şerê DAIŞê dikirin berê xwe dan warên xwe da ku wê biparêzin. Aşkerekir jî: "Hêzên me yê din jî, çî li Dêra Zorê û çî li cihên din, şervanên me pêşniyar dikin ku berê bixwe bidin Efrînê, ji ber ku baş dizanin ya teror afirandiyê desthilatdariya Tirkîyê ye."

Tirkîye bi çekên NATOyê êrîşî Efrînê dike

Peyvdarê Fermî yê YPGê Ragihand, Efrîn ji roja yekem ve dorpeçkirî ye û Tirkîyê bi terorîstên ku li Groznî, Efganistan, Lîbya û Iraqê

şer dikirin û bi çekên NATOyê êrîşî Efrînê dike.

Tirkîye Efrînê wek deriyê dagîkeriya xwe dibîne

Derbarê daxuyaniya Serokomarê Tirkîyê Recep Teyip Erdogan ku dibêje ji piştî Efrînê ewên biçin

Kobanê û Qamişloyê, Nûrî Mehmûd got, Erdogan li yasayên navdewletî, nexşeya Tirkîyê û naxşeya Rojhilata Navîn mikur nayê. Erdogan xwedî projeya Îxwam muslimîn, Qaide ye û xwedî projeya DAIŞê ye jî û ew her du projeye jî li Serê Kaniyê û Kobanê hat şikestin. Lê Tirkîye Efrînê wek deriyê dagîkeriya xwe dibîne, dê li Kobanê û Qamişlo neseke.

Tirkîye yasa û belgeyên navdewletî nas nake

Li ser ketina Efrînê jî Peyvdarê Fermî yê YPGê got, Efrînê dê ji artêşa Tirkîyê û projeya Erdogan re bibe çiravek û dê Efrînê de wînda bibe. Tenê bi rîya firokeyên xwe sivilan armanc digire û ti yasa û belgeyên navdewletî nas nake. Emê tenê berxwedanê bikin." **kurdistan24.net**

SOHR: Li Efrînê 32 jê zarok 204 sivil hatine kuştin

Rewangeha Mafên Mirovan a Sûriyê (SOHR) ku navenda wê li Londonê ye di derbarê êriş û şerê

li Efrînê daxuyaniyek belav kir.

Rewangehê ragihand ku di heyama 50 rojan de ji Kurd, Ere

û Ermenan heta niha 204 ji xelkên sivil di encama êrişên artêşa tirk û çekdarên pê re hatine kuştin ku 32 ji wan zarok in.

Li gor daxuyaniya rewangehê di şer û pevçûnên de 71 jê serbazên tirk 414 çekdar ji aliyê hêzên YPGê ve hatine kuştin û ji YPGê jî 376 lervan şehîd bûne. Herwiha ji hêzên şeiîbî yê girêdayî Artêşa Sûriyê jî ku ji bo pişt-giriya YPGê hatibûn Efrînê, herî kêm 81 şervan canê xwe ji dest daye.

Êrişa Artêşa tirk û çekdarên cîhadîst a bo ser Efrînê 20ê Çileyê destpê kiribû. **BasNews**

CNN: Tirkîyê şûnwarên dîrokî yê Efrînê wêran dike

Kenala Amerîkî CNN International di rporeka xwe de ragehand ku, artêşa Tirkîyê di şerê xweyê li ser Efrînê ne tenê mirovan dikuje lê şûnwarên dîrokî yê wî bajarî jî wêran dike.

Ligor CNN International, di encama bordûmanên firokeyên leşkerî yê Tirk de şûnwarê Girê Eyn Dara hatiye têkbirin.

Herweha zanyariyên girêdayî rewşa sivilan, awareyan û bandora xerab a Operasyonê liser jiyana xelkê Efrînê di bernamê de cîh girt. Li Efrînê ji destpêka Operasyona Tirkîye û çekdarên ser bi wê ve, gelek şûnwarên

dîrokî hatine herifandin, xwezayê ziyaneke mezin dîtiye, bandorek

neyênî li jiyana xelkê sivil ên Efrînê kiriye. **BasNews**

HDKÎ: Piştî 16 Cotmehê êrîşên Îranê li ser kadirên me zêde bûne

Endamê Desteya Rêvebir a Hizba Demokrat ya Kurdistanê Îranê (HDKÎ) Mihemed Nezîf Qadirî

Mihemed Nezîf Qadirî ji Kurdistan24ê re got: "Operasyona hevbeş ya Iraqê û Îranê li ser

na Kerkûkê, desthilata Îranê zêdetir bûye û gefên wê li ser jiyana kadirên me zêde bûne".

Ev yek di demekê de ye, hefteya derbasbûyî, fermandeyê Hizba Demokrat a Kurdistanê (HDK) Qadir Qadirî, li gundê Hertel yê ser bi bajarokê Seruçawê yê devera Raperîn hat gullebarankirin û HDKê di daxuyaniyekê de, Hikûmeta Îranê bi "terorkirina" kadirê xwe tometbar kir. Berî niha jî di bûyerê de, li bajarokê Bineslawê yê ser bi Hewlêrê ve, du endamên Hizba Demokrat ya Kurdistanê Îranê (HDKÎ) hatin armanikirin û di encama teqîna bombeyekê di bin otombêla wan de, endamê HDKÎ Sebah Rehman canê xwe jîdest da û bavê wî bigirani birîndar bû. **kurdistan24.net**

ragihand, ku piştî bûyerên 16ê Cotmehê, gefên Îranê li ser kadirên wan, du qatan zêde bûne.

Kerkûkê, derfetek baştir ji Îranê re çêkir, ku armancên xwe li Iraqê pêk bîne, piştî 16 Cotmehê û dagirkirina

Di çalakiyên 8'ê Adarê de berxwedana Efrînê hate silavkirin

Li bajarên Dusseldorf û Giessen ên Elmanyayê û li bajarê Marsilya yê Fransayê, jin bi wesîleya 8'ê Adarê Roja Jinên Kedkar ên Cîhanê daketin qadan û berxwedana Efrînê silav kirin.

Li bajarên Dusseldorf û Giessen ên Elmanyayê û li bajarê Marsilya yê Fransayê, jin bi wesîleya 8'ê Adarê Roja Jinên Kedkar ên Cîhanê daketin qadan û berxwedana Efrînê silav kirin.

GIESSEN: Meş û mîtînga li Giessenê ji aliyê Meclîsa Jinê ya Giessenê, Internationalistische Bundnis, ARAG, Eritreische frauen û DKP (Partiya Komunîst a Demokratîk) ve hate organîzekirin û gelek kes tevî bûn. Meşa ku saet 13:30 dest pê kir heta Kirchplatzê dewam kir.

DUESSELDORF: Li bajarê Dusseldorf ê Elmanyayê jinên Kurdistanî, Elman û Tirkiyeyî li hev civiyan û bi wesîleya 8'ê Adarê meşiyên. Di meşê de ku ji berstasyona trenê ya navendî dest pê kir piştgirî ji Efrînê re hate dayin. Jinan piştî meşa 2 saetan li Altstadtê

mîtîngek li dar xistin. Di çalakiyê de wêneyên şehîdên Efrînê hatin hildan û dirûsmên "Bijî berxwedana Efrînê", "Kujer Erdogan", "Bijî pişt-

giriya enternasyonalîst" hatin qîrîn. Çalakgeran dan xuyakirin ku şoreş jinê ya li Rojava bi pêşengiya YPJ'ê tê kirin, rêya rizgariyê ye. Di çalakiyê de firotina çekên Elman ji bo Tirkiyeyê hate şermezarkirin.

MARSILYA: Li bajarê Marsilya yê Fransayê, Meclîsa Jinê ya Arîrî Mîrkan bi wesîleya 8'ê Adarê meşek organîze kir. Jinên ku li

meydana Canebiere li hev civiyan, saet 14:30 dest bi meşê kirin. Di meşê de berxwedana Efrînê hate silavkirin û pankartên bi nivîsa

"Parastina Efrînê parastina şoreşa jinê ye", "Garantiya azadiya me, xweparastin e", "Bijî têkoşîna me ya rêxistinbûyî" û "Bes e ji şîdeta li jinê re" hatin vekirin. Di çalakiyê de ku dirûsmên "Jin, jiyana, azadî", "Her der Efrîn e, her der berxwedan e", "Efrîn bi tenê nîne" hatin qîrîn, gelek belavok hatin belavkirin. **anfkuirdi.com**

KJK'ê ji bo Efrînê bang kir: Em niha dakevin qadan!

Koordînasyona KJK'ê bal kişand ser xeteriya komkujiya sivîlan ku ji aliyê dewleta Tirk ve li

"Lê belê êrîş niha gihîştîye asta hovîtiyê û dewleta Tirk a dagirker dixwaze navenda bajarê Efrînê dagir

Efrînê were kirin û banga çalakiyan kir. Di daxuyaniya Koordînasyona KJK'ê de hate gotin, "Dem ew dem e ku ji bo rûmeta mirovahiyê em destekê bidin vê berxwedanê û biherikin qadan. Der barê vî sûcê şer de, li dijî qirkirina Kurdan divê em tevahiya cîhanê hişyar bikin."

Koordînasyona KJK'ê hate bibîrxistin ku di serî de jinên Kurd, tevahiya gelê Kurdistanê û hêzên demokrasiyê ev 50 roj in itimî li qadan e û êrîşên dewleta Tirk şermrezar dikin. Di daxuyaniyê de hate gotin,

bike. Dema ku mirov bala xwe didin ser bang û agahiyên ji Efrînê tî, dibînin ku rewşê krîtîk e. Çawa ku li Serêkaniyê, Til Hemîsê, Cezaa û Kobanê li dijî DAÎŞ'ê berxwedaneke mezin a mirovahiyê li dijî DAÎŞ'ê hate kirin, îro jî li Efrînê berxwedaneke mezin heye. Efrîn bi navê mirovahiyê li dijî faşîzmê li ber xwe dide, ji bo azadiya jinê li ber xwe dide, ji bo civaka azad li ber xwe dide. Dem ew dem e ku ji bo rûmeta mirovahiyê em destekê bidin vê berxwedanê û biherikin qadan. Der barê vî sûcê şer

de, li dijî qirkirina Kurdan divê em tevahiya cîhanê hişyar bikin. Ne sibe, divê em niha dakevin qadan û berxwedana li Efrînê bi ser bixînin.

Divê em pêşî li qirkirina ku ji aliyê dewleta Tirk ve tê kirin bigirin. Em bang li ciwanên Kurd dikin ku bi dirûşma "Her der Efrîn e, her der berxwedan e" biherikin Efrînê, sînoran ji holê rakin. Em bang li hemû gelên cîhanê û parêzvanên mafên mirovandikî ku çalakiyên xwe yê li her derê hê radîkal bikin û heta encamê bigirin her derê bikin qada çalakiyan." Koordînasyona KJK'ê daxuyaniya Neteweyên Yekbûyî ya li ser valakirina Efrînê bi bîr xist û got, "Em daxuyaniyên Neteweyên Yekbûyî yê li ser êrîşên dagirkeriyê yê dewleta Tirk weke daxuyaniyên cihê şermê dibînin."

Di dawiyê daxuyaniyê de hate gotin, "Gelê me wê bi berxwedana xwe, pêşî li qirkirina û faşîzmê bigire. Wê darsa herî mezin a dîrokê bide Erdogan û artêşa Tirk. Berxwedan wê bi ser bikeve. Yê bi ser bikevin, azadî ye û berxwedê in ku bi îradeya serketinê li ber xwe didin e." **anfkuirdi.com**

Federasyona Bakurê Sûriyeyê: Em ê heta serketinê li ber xwe bidin

Desteya Rêveber a Federasyona Demokratîk a Bakurê Sûriyeyê bang li hemû gelan kir ku li ber êrîşên dagirkeriyê yê dewleta Tirk rabin. Desteya Rêveber a Federasyona Demokratîk a Bakurê Sûriyeyê li ser êrîşên dewleta Tirk ên li ser Efrînê daxuyaniyekê nivîskî weşand.

Di daxuyaniyê de bal hate kişandin ser bêdengiya saziyên navneteweyî ya li pêşberî komkujiyan û ji gelên li Ewropayê xwest ku ji bo rawestandina êrîşan zextê li saziyên navneteweyî bikin. Daxuyaniya Desteya Rêveber a Federasyonê wiha ye: "Êrîşa dagirkeriya Tirk li ser herêma Efrînê 50 roj li dû xwe hişt. Roj bi roj berxwedana gelê Efrînê li hember van êrîşan zêde dibe û serketin bi hevgirtina gelên Bakurê Sûriyeyê misoger dibe. Artêşa Tirk a dagirker hemû cûreyên çekên giran û balafiran li dijî gelê Efrînê bi kar tîne, komkujiyan li gel dike û hemû zagonên navneteweyî binpê dike. Artêşa dagirker sivîlan rasterast hedef digire û wan neçarî koçberiyê dike. Li hember van kiryanan civaka navneteweyî hê bêdeng e."

Ji bo serketina projeya Federasyona Demokratîk û misogerkirina azadiya gelê Sûriyê, banga me li gelê Bakurê Sûriyeyê û tevahî Sûriyeyê re heye ku bi yek destî li hember dagirkeriya Tirk rawestin. Em ê berxwedana xwe heta serketinê bidomînin. Her wiha banga me ji gelê me yê Ewropayê re jî heye ku zextê li ser rêxistinên navneteweyî (yên ku ji belgekirina rastiyan dixebitin) bikin, da êrîşên dagirkeriya Tirk bê rawestandin û jiyana bi sed hezaran şênîyên Efrînê xelas bikin. Serketin a gelê Efrînê ye." **anfkuirdi.com**

Hunermendên Kurd: Ev talana çandê ye

Serdegirtina polîsên Elman ên li ser Weşanxaneyê Mezopotamyayê û Mîr Multîmedîyê didome. Polîs saziyên Kurd seh dikin, hunermend û nivîskarên Kurd jî van serdegirtinan protesto dikin. Serdegirtina polîsên

Elman a li ser Weşanxaneyê Mezopotamyayê û Mîr Multîmedîyê didome. Bi dehan polis saziyan seh dikin. Rayedarên weşanxaneyê û şîrketa muzîkê li hundir tene girtin, nahêlin ku kes teneke hundir. Ji duh ve 7 qemyon pirtûk, CD û malzemeyên muzîkê birin. Polîs nahêlin ku kes nêzî saziyan bibe. Hunermend, nivîskarên Kurd û Kurdistanî ji bo şermezarkirina vê helwesta polîsên Elman li ber saziyan civiya ne. Hunermendan daxuyaniyek dan û gotin, "Ev talana çandê ye."

'ELMANYA DIŞIBE DEWLETA TIRK'

Li ser navê hunermendan Deniz Deman û Xelîl Xemgîn daxuyanî dan. Di daxuyaniyê de hate gotin, "Em li welatekî wiha dijîn ku tê gotin dadmendî, hiqûq û mafê mirovan lê heye. Lê sed mixabin ku ev ji bo Kurdan û çanda Kurdan ne wiha ye. Ev li ber çavan e. Em qedexeya li ser muzîkê, hunerê, çandê çiyê, baş pê dizanin. Li welatên ku em lê dijîn bi salan e ku me ev zext û zordarî dît. Niha Elmanya jî wiha dike. Ev bi destûra Erdoğan dibe. Em hunermendên Kurd ev 35 sal in li van saziyan dixebitin. Pirtûkan, CD, malzemeyên stûdyoyê dibin. Li Efrînê jî çeteyên ku êrîşê tînin mirîşkên gundiyan me didizin. Heman tiştî niha Elmanya dike. Her tiştê me dibin."

'PIŞTÎ SERDANA ÇAVUŞOĞLU..'

Di daxuyaniyê de hate gotin piştî serdema Wezîrê Karê Derve yê Tirk Mevlüt Çavuşoğlu bi ser saziyan de girtine û gotin, "Ev encama vê hevalbendiya bi hesabên gemarî ye. Hikûmeta Merkel li gorî politîkayên AKP'ê bi ser Kurdan de diçe. Di encama vê de, saziyên çand û hunerê yê gelê me dikine hedef. Ev neheqî û nehiqûqî ye." Protestoyên li bajarê Neussê didomin. **anfkuirdi.com**

1700 курдских бойцов передислоцированы из Ракки в Африн

Вооруженная группа, действующая в составе "Сирийских Демократических Сил" (СДС), заявила во вторник, 6 марта, о переброске из Ракки в Африн 1700

бойцов для поддержки сирийских курдских "Отрядов народной самообороны" (YPG) в Африне, сражающихся против турецкой армии и поддерживаемой Анкарой "Свободной Сирийской армии".

"Наших людей в Африне убивают. Мы будем поддерживать YPG и защищать наших людей", заявил представитель "Jays Al-Suwar" Эбу Амер Эдлиби на пресс-конференции в Ракке. "Jays Al-Suwar" является частью СДС, сражающихся против "Исламского государства" (ИГ) в Ракке.

kurdistan.ru

В Африне убиты уже 900 гражданских лиц

Несмотря на то, что 24 февраля Совет Безопасности ООН утвердил 30-дневное прекращение огня в Сирии, включая курдский город Африн, для оказания гуманитарной помощи мирным жителям, Турция продолжила наступление.

По данным сирийского агентства "SANA", с начала турецкого наступления на город там погибло до 900 человек, а также была разрушена основная инфраструктура, в том числе школы и медицинские центры.

"Жители Африна переживают невыносимые страдания в суровых условиях жизни при оглушительном молчании международного сообщества в связи с преступлениями, совершенными турецким режимом", - цитирует "SANA" жителя Африна.

С 20 января Турция ведет наступление на Африн под предлогом "защиты своих границ".

kurdistan.ru

Ирак опять среди первых в коррупционном списке

Согласно докладу "Transparency International", для составления которого были использованы данные Всемирного банка, Международного экономического форума и других авторитетных институтов, которые оценили уровень коррупции в 180 странах мира, среди 21 стра-

ны Ближнего Востока и Северной Африки Ирак стал "лидером" по уровню коррупции. После него следуют Ливия, Сирия и Йемен. Финляндия и Новая Зеландия названы наименее коррумпированными странами в мире. Премьер-министр Ирака Хейдар аль-Абади постоянно заявляет, что он борется с коррупцией в стране, но государство остается одним из самых коррумпированных в мире с 2012 года.

kurdistan.ru

Парламентские комитеты Эрбиля и Багдада проведут встречу по бюджетным спорам

Комитеты финансов и инвестиций из парламентов Курдистана и Ирака собираются сегодня провести встречу для переговоров по бюджетным спорам.

Депутат Ахмад Рашид, глава иракского парламентского комитета по финансам и инвестициям, сообщил, что встреча связана с протестами Эрбиля против выделенной Курдистану доли в национальном бюджете Ирака на 2018 год.

Ранее в субботу, 3 марта, иракский парламент принял спорный законопроект о бюджете 2018 года в отсутствие курдских законодателей, которые бойкотировали сессию из-за сокращения доли Курдистана.

Согласно бюджетному законопроекту, предложенному пра-

вительством Багдада и утвержденному парламентом, доля региона Курдистан сократилась

дент Ирака Фуад Масум, который является курдом, не подпишет законопроект, а вернет его в пар-

с 17% до 12%.

Правительство Курдистана выразило надежду, что прези-

ламент для дальнейших обсуждений и достижения консенсуса между фракциями.

kurdistan.ru

Турция анонсировала совместную с Ираком военную операцию против курдов

Турция и Ирак планируют совместную военную операцию против курдов, передает слова министра иностранных дел Турции Мевлюта Чавушоглу CNN Turk.

Операция против PYD/PKK (Партия демократического союза / Рабочая партия Курдистана) на севере Ирака запланирована после назначенных на 12 мая парламентских выборов в этой стране, рассказал Чавушоглу. По его словам, правительство Ирака хочет очистить страну от "террористических организаций".

Кроме того, Чавушоглу сообщил, что Турция стремится завершить военную операцию против анклава курдов Африн на севере Сирии к маю этого года. Вместе с тем турецкий министр отметил, что обе операции могут проводиться параллельно.

Президент Турции Реджеп Тайип Эрдоган ранее заявлял о намерении очистить от представителей PYD/PKK, которых турецкая сторона

называет террористами, все приграничные территории.

Начавшаяся 20 января операция против курдов под названием "Оливковая ветвь" проходит

без согласования с властями Сирии и при поддержке оппозиционных по отношению к президенту Башару Асаду сил.

kurdistan.ru

Франция опять призывает Турцию прекратить операцию в Африне

Министр иностранных дел Франции Жан-Ив Ле Дриан заявил во вторник, 6 марта, что Париж

нию огня в Сирии, предназначена "для всех, для всей Сирии".

"Мы должны сказать это, потому что все мы будем мобилизованы в ближайшие дни по вопросу Восточной Гуты, но перемирие распространяется на всех, включая Африн", - как сообщает "Reuters", подчеркнул он.

С 20 января Африн подвергается атакам турецкой армии и поддерживаемой Анкарой "Свободной сирийской армии". Турция атакует курдские "Отряды народной самообороны" (YPG), которые она объявила "террористической организацией". Министерство обороны США заявило на этой неделе, что турецкое военное вторжение на сирийские курдские территории отвлекает от войны против "Исламского государства" (ИГ) на востоке Сирии, поскольку большое число курдских сил оставили фронт борьбы против ИГ, чтобы присоединиться к обороне Африна.

kurdistan.ru

вновь призывает Анкару прекратить свои военные действия в курдском городе Африн в северо-западной части Сирии.

Во время выступления в комитете по иностранным делам парламента Ле Дриан сказал, что резолюция ООН, призывающая к прекраще-

Фильм "Пешмерга" был показан в Конгрессе Соединенных Штатов

Фильм "Пешмерга" был показан в Конгрессе Соединенных Штатов "Пешмерга", документальный фильм французского режиссера Бернарда Анри Леви, во вторник, 6 марта, был показан в Конгрессе Соединенных Штатов Америки. Ранее,

28 ноября, он был представлен на Генеральной Ассамблее Организации Объединенных Наций в Нью-Йорке. Фильм посвящен храбрости и самоотверженности курдских сил в войне против "Исламского государства".

kurdistan.ru

Масрур Барзани: Если Багдад продолжит нарушения, у Эрбиля найдутся альтернативы

У региона Курдистан есть альтернативные варианты, если правительство Ирака продолжит

заявил глава Совета Безопасности Иракского Курдистана Масрур Барзани на встрече с послом

шла в Эрбиле 7 марта, стороны обсудила последние политические события в регионе и связи между ними.

Представитель Новой Зеландии выразил надежду, что все вопросы между Эрбилем и Багдадом вскоре будут решены, сообщает пресс-служба СБ Курдистана.

Барзани подтвердил готовность региона продолжить борьбу с терроризмом, несмотря на все трудности, с которыми сталкивается Курдистан. "Что касается наших споров с Ираком, мы всегда стараемся решать проблемы в соответствии с Конституцией Ирака, но если центральное правительство продолжит нарушать Конституцию, у нас будут дополнительные возможности для сохранения наших прав", - сказал Барзани. **kurdistan.ru**

нарушать права курдов, несмотря на приверженность Эрбиля иракской конституции. Об этом

Новой Зеландии в Ираке Брэдли Сауденом.

В ходе встречи, которая про-

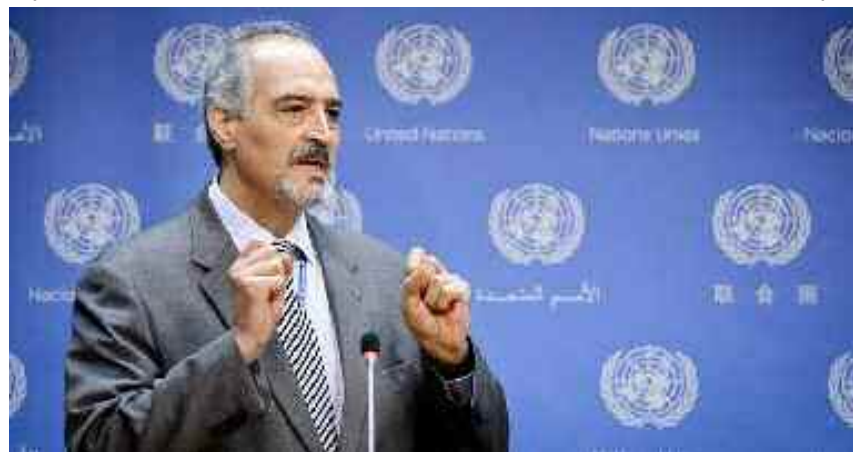
Сирия обвинила Турцию в открытии границ для террористов

Правительство Турции открыло границы перед десятками тысяч террористов для входа в Сирию, а также способствует вооружению боевиков и финансированию их деятельности, заявил постоянный представитель Сирии при ООН Башар Джаафари. По его словам, турецкие власти создали для террористов лагеря военной подготовки на своей территории, а также облегчили для них доступ к химическому оружию. Кроме того, продолжил Джаафари, террористические группировки "по наущению турецкого правительства" ограбили заводы в Алеппо, стоимость награбленного оценивается в десятки миллиардов долларов.

Но Турция, по словам посла, не ограничилась совершением этих преступлений против сирийского народа и начала

прямую агрессию в Африне. Он добавил, что Анкара в своих официальных заявлениях отка-

пятницу, что турецкие Вооруженные силы в рамках операции "Оливковая ветвь" на севере

заявила соблюдать положения резолюции 2401 о прекращении военных действий на всей территории Сирии, пишет РИА Новости.

Между тем президент Турции Реджеп Тайип Эрдоган заявил в

Сирии окружили город Африн и в любой момент могут войти в него. По его данным, с начала проведения "Оливковой ветви" в регионе Африн был нейтрализован 3171 террорист, передает ТАСС. **kurdistan.ru**

Власти Ирака конфискуют имущество Саддама Хусейна и тысяч его соратников

Иракские власти поручили изъять имущество бывшего лидера страны Саддама Хусей-

комиссия ответственности и юстиции.

Власти Ирака ведут борьбу со

специальная комиссия по этому вопросу.

"Число включенных в список конфискации составило 4257 человек. Мероприятия происходят согласно положениям пятой статьи закона 2017 года. Комиссия передаст списки соответствующим органам", — сообщила комиссия.

Как отметили власти, в новый список вошел сам Хусейн, а также его дети, внуки, родственники, крупные чиновники и офицеры служб безопасности. Отмечается, что отслеживать получаемые средства должно будет министерство финансов Ирака.

Хусейн был казнен в 2006 году после признания его виновным по одному из ряда предъявленных ему обвинений в массовом убийстве иракских граждан. У Хусейна было четыре жены и пятеро детей — два сына и три дочери. Сыновья погибли в 2003 году в ходе операции США и союзников в Мосуле. **kurdistan.ru**

на, свергнутого в 2003 году в результате вторжения США и их союзников, а также 4,2 тысячи его соратников и родственников, сообщила иракская Верховная

сторонниками прошлого режима и социалистической партии "Баас" на протяжении более десяти лет. В 2008 году на постоянной основе начала работать

Сирия: SDF перебрасывает бойцов в Африн

Командование прокурдских "Демократических сил Сирии" (SDF) перебрасывает своих бойцов в район

Африна для того, чтобы оказать поддержку членам "Отрядов народной самообороны" (YPG), которые борются против армии Турции. Об этом сообщили во вторник представители SDF.

"Мы приняли сегодня болезненное решение переместить наших бойцов из района к востоку от Евфрата в провинции Дейр-эз-Зор, задействованных в борьбе с ИГ (1), и направить их на Афринский фронт для отражения преступной турецкой агрессии", — цитирует заявление группировки РИА Новости. Напомним, ранее стало известно о том, что командование "Демократических сил Сирии" может принять решение о временной приостановке военной операции "Шторм Джазиры", направленной против деятельности боевиков из запрещенного в России "Исламского государства" (1) в провинции Дейр-эз-Зор. **kurdistan.ru**

За год в Иране арестованы более 40 курдских активисток

В течение одного года в Иране были арестованы более 40 курдских женщин-активисток, 2 из них были приговорены к смертной казни.

По данным иранской курдской правозащитной организации "Hangaw", по меньшей мере 41 курдская женщина была арестована иранскими властями с 8 марта прошлого года по политическим и религиозным взглядам.

"Из них 24 человека были обвинены в помощи

иранской курдской оппозиции, остальные были арестованы за религиозные убеждения", — говорится в заявлении "Hangaw". Двое из задержанных были приговорены иранскими властями к смертной казни. Обе женщины — уроженки города Урмия в Иранском Курдистане. **kurdistan.ru**

В понедельник в Африне погиб 41 человек

По меньшей мере 41 мирный гражданин был убит и 32 получили ранения 5 марта в результате турецких атак на курдский сирийский город Африн.

Согласно заявлению, опубликованному "Демократическим Центром по правам человека в Курдистане", турецкая армия и поддерживаемая ею "Свободная сирийская армия" в понедельник, 4 марта, бомбили Африн, убив 41 человека и ранив 32.

24 февраля Совет Безопасности ООН утвердил 30-дневное гуманитарное перемирие в Сирии, включая Африн, но турецкая армия отказалась прекратить свое наступление под предлогом борьбы с курдскими "террористами".

ДИПЛОМАТ

№ 09 (414) 12-18 Март 2018-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани назвал утверждение антикурдского бюджета плановое подавлением курдов

Лидер Иракского Курдистана и бывший президент Масуд Барзани раскритиковал решение парламента Ирака утвердить законопроект о бюджете на 2018 год, игнорируя возражения

Курдистана. По мнению Барзани, для курдов пришло время принять решение.

4 марта Барзани заявил, что утверждение бюджетного законопроекта в отсутствие курдских фракций является вопиющим нарушением политического партнерства, консенсуса и

баланса, а также нарушением конституции страны.

"Это систематическое подавление народа Курдистана", - говорится в заявлении Барзани, которое было опубликовано в ознаменование годовщины восстания в Курдистане в 1991 году против тогдашнего иракского режима партии "Баас".

Как заявил курдский лидер, действия иракского парламента раскрывает истинное лицо иракской власти, с которой курды вынуждены иметь дело, и теперь, он надеется, мир, наконец, сможет рассмотреть реальность Ирака.

"Настало время всем фракциям Курдистана встретиться и принять коллективное и подходящее решение в ответ на действия иракского парламента", - призвал Барзани.

Как уже сообщалось, в субботу иракский парламента одобрил спорный бюджетный бюджет 2018 года без присутствия курдских представителей, протестовавших против выделения Курдистану 12% от бюджета страны вместо конституционных 17. Говоря о 27-й годовщине курдского восстания, Барзани напомнил, что курды на протяжении всей своей истории доказывали, что они не терпят угнетения и оккупации их земель. "Восстание напоминает нам, что права не даются, они берутся", сказал Масуд Барзани.

kurdistan.ru

Сирия: турецкая армия уничтожила более 2,8 тысяч курдов в ходе операции в Африне

По обновленным данным турецкого генштаба, в ходе операции турецких Вооруженных сил на территории Сирии, в курдском кантоне Африн, были уничтожены более 2,8 тысяч бойцов курдских вооруженных формирований, относящихся к запрещенным в Турции курдским "Демократическому союзу" (PYD) и "Силам народной самообороны" (YPG), а также запрещенной в РФ террористической организации "Исламское государство" (1).

"С начала операции "Оливковая ветвь" нейтрализовано 2872 члена террористических организаций", — сообщило турецкое военное ведомство.

При этом количество потерь среди военнослужащих турецкой армии за время операции составило 41 человек.

Операция "Оливковая ветвь" продолжается с 20

января, когда в Анкаре заявили, что не станут терпеть планов США по созданию на севере Сирии "террористической армии" из курдских вооруженных формирований, получающих оружие и финансирование из Соединенных Штатов. Впоследствии в

Вашингтоне заявили, что Турция "имеет право на защиту своих границ". Москва с нача-

ла турецкой операции призвала все стороны к соблюдению территориальной целостности Сирии. В ходе встречи с президентом РФ Владимиром Путиным его турецкий коллега Реджеп Тайип Эрдоган заверил его, что "Оливковая ветвь" "будет способствовать

политическому единству и территориальной целостности Сирии".

kurdistan.ru

Премьер-министр Курдистана и посол США обсудили ход переговоров Эрбиля и Багдада

7 марта премьер-министр Иракского Курдистана Нечирван Барзани принял американскую делегацию во главе с послом Дугласом Силлиманом. Стороны обсудили ряд вопросов, в том числе переговоры Эрбиля и Багдада.

Барзани и Силлиман также обменялись мнениями о предстоящих парламентских выборах в Ираке, которые намечены на 12 мая этого года.

В соответствии с заявлением веб-сайта Регионального правительства Курдистана (КРГ), в повестку встречи также был включен вопрос восстановления районов, освобожденных от террористов "Исламского государства".

kurdistan.ru

Германия продолжит обучение курдских "пешмерга" в Ираке

В Минобороны ФРГ заявили, что обучение курдских вооруженных сил "пешмерга" в Ираке будет продолжено, заявил на

брифинге в Берлине официальный представитель ведомства Франк Фэнрих.

"Процесс обучения "пешмерга", который мы сопровождаем, продолжится так же, как и раньше. Он будет продолжен в таких областях, как медицина и логистика. Но вторым столпом, о котором сегодня заявила глава минобороны, будет инструкторская миссия в Багдаде", — заявил представитель ведомства.

Ранее правительство ФРГ приняло постановление о продлении миссии бундесвера в Ираке. Военные инструкторы и советники ранее работали на севере Ирака с курдскими подразделениями "пешмерга", однако предполагается, что теперь обучение будет проводиться и в вооруженных силах страны. При этом немецкий контингент в Ираке будет сокращен с 1,2 тысячи до 800 человек, заявил на брифинге официальный представитель правительства ФРГ Штеффен Зайберт.

kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbirlər:

Ramiz Qərib,

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500